

EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
FAKULTA MEDZINÁRODNÝCH VZŤAHOV

Evidenčné číslo: 105002B202236122163606157316

SPOLOČNÁ POĽNOHOSPODÁRSKA POLITIKA
EURÓPSKEJ ÚNIE
Bakalárska práca

2022

Andrea Fülöpová

EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
FAKULTA MEDZINÁRODNÝCH VZŤAHOV

SPOLOČNÁ POĽNOHOSPODÁRSKA POLITIKA
EURÓPSKEJ ÚNIE
Bakalárska práca

Študijný program: Medzinárodné ekonomické vzťahy
Študijný odbor: Ekonómia a manažment
Školiace pracovisko: Katedra medzinárodných ekonomických vzťahov
a hospodárskej diplomacie
Vedúci záverečnej práce: Ing. Tatiana Damašková, PhD.

Čestné vyhlásenie

Čestne vyhlasujem, že predkladanú bakalársku prácu som vypracovala samostatne a uviedla som všetku použitú literatúru.

Dátum:

.....

Andrea Fülöpová

Pod'akovanie

Touto cestou sa chcem pod'akovať vedúcej záverečnej práce, Ing. Tatiane Damaškovej, PhD. za pomoc, konzultácie, neustálu podporu a odborné rady pri písaní tejto bakalárskej práce.

Abstrakt

FÜLÖPOVÁ, Andrea: *Spoločná poľnohospodárska politika Európskej únie*. – Ekonomická univerzita v Bratislave. Fakulta medzinárodných vzťahov; Katedra medzinárodných ekonomických vzťahov a hospodárskej diplomacie. – Vedúca záverečnej práce: Ing. Tatiana Damašková, PhD. – Bratislava: FMV, 2022, 45s.

Cieľom záverečnej práce je poskytnúť prehľad aktuálneho stavu Spoločnej poľnohospodárskej politiky, charakterizovať jej vývoj a najnovšiu reformu pre obdobie rokov 2023 – 2027. Práca je rozdelená do 3 kapitol. Obsahuje 2 grafy, 2 tabuľky. Prvá kapitola je venovaná charakteristike aktuálneho stavu Spoločnej poľnohospodárskej politiky a jej vývoja. Druhá kapitola opisuje cieľ a metodiku práce. Výsledky práce sú uvedené v záverečnej kapitole, ktorá sa zaoberá novou reformou Spoločnej poľnohospodárskej politiky na obdobie 2023 – 2027.

Kľúčové slová: Spoločná poľnohospodárska politika, Ciele SPP, Financovanie SPP, Reformy SPP, Európska zelená dohoda

Abstract

FÜLÖPOVÁ, Andrea: *Common Agricultural Policy of the European Union* - University of Economics in Bratislava. Faculty of International Relations; Department of International Economic Relations and Economic Diplomacy. – Supervisor of the thesis: Ing. Tatiana Damašková, PhD. – Bratislava: FMV, 2022, 45p.

The aim of the thesis is to provide an overview of the current state of the Common Agricultural Policy, to characterise its evolution and the latest reform for the period 2023 – 2027. The thesis is divided into 3 chapters. It contains 2 graphs, 2 tables. The first chapter is devoted to the characteristics of the current state of the Common Agricultural Policy and its development. The second chapter describes the aim and methodology of the thesis. The results of the work are presented in the final chapter, which deals with the new reform of the Common Agricultural Policy for the period 2023 – 2027.

Keywords: Common Agricultural Policy, CAP objectives, CAP financing, CAP reforms, European Green Deal

Obsah

Zoznam skratiek	7
Úvod	8
1 Spoločná poľnohospodárska politika.....	9
1.1. Poľnohospodárstvo v EÚ	10
1.2. Ciele SPP	12
1.3. Princípy SPP	13
1.4. Financovanie SPP	14
1.4.1. Európsky poľnohospodársky záručný fond	16
1.4.1.1. Podpora príjmov	16
1.4.1.2. Trhové opatrenia	17
1.4.2. Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka	18
1.4.2.1. Rozvoj vidieka	19
1.5. Reformy SPP.....	21
1.5.1. Kvóty na mlieko.....	22
1.5.2. MacSharryho reforma	23
1.5.3. Agenda 2000	24
1.5.4. Fischlerova reforma	24
1.5.5. „Health Check“	25
1.5.6. Reforma 2013	26
2. Cieľ a metodika práce	28
3. Výsledky práce	28
3.1. Spoločná poľnohospodárska politika na obdobie 2023 – 2027	29
3.1.1. Ciele SPP na obdobie 2023 – 2027.....	30
3.1.2. Rozpočet na roky 2021 – 2027	32
3.2. Národný strategický plán Slovenska.....	34
3.3. Európska zelená dohoda	36
3.3.1. Stratégia „Z farmy na stôl“	36
Záver	39
Zoznam použitej literatúry	41

Zoznam skratiek

EÚ	Európska únia
SPP	Spoločná poľnohospodárska politika
EHS	Európske hospodárske spoločenstvo
EAGGF	Európsky poľnohospodársky orientačný a záručný fond
EAGF	Európsky poľnohospodársky záručný fond
EAFRD	Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka
SOT	spoločná organizácia trhov
ESIF	Európske štrukturálne a investičné fondy
SPS	Systém jednotnej platby
NSP	národné strategické plány
AMR	antimikrobiálna rezistencia
SPPK	Slovenská poľnohospodárska a potravinárska komora
EZD	Európska zelená dohoda

Úvod

Prístup k potravinám a právo na dôstojné stravovanie patrí k základným ľudským právam. Potravinový systém je komplexný a kým sa k nám potraviny dostanú, musia prejsť viacerými fázami. To, čo vidíme na regáloch európskych potravinových obchodov, je riadené Spoločnou poľnohospodárskou politikou Európskej únie. Ak chceme pochopiť, ako funguje potravinová politika v Európe, musíme poznať Spoločnú poľnohospodársku politiku. Jednoducho povedané Spoločná poľnohospodárska politika je podpora, ktorú Európska únia poskytuje svojim poľnohospodárom. Je to dôležitá iniciatíva, ktorá sa od svojho spustenia v roku 1962 financuje z rozpočtu Európskej únie.

Cieľom Spoločnej poľnohospodárskej politiky je podporiť činnosť poľnohospodárov a zvýšiť produktivitu poľnohospodárstva a zároveň zabezpečiť stabilné dodávky cenovo dostupných potravín pre Európanov. SPP je s viac ako 58 miliardami eur ročne bezpochybné najväčším fondom, ktorý EÚ spravuje. Tvorí 39 percent posledného rozpočtu, čo je trojnásobok toho, čo sa poskytuje napríklad na vytváranie pracovných miest. Spoločnou črtou tejto politiky je, že všetky pravidlá sú pre všetky členské štáty stanovené Európskou úniou. Je to jedna z mála politík, kde EÚ má plnú kontrolu.

Európska komisia 1. júna 2018 predložila návrhy, ako by mala SPP fungovať po roku 2020. Návrh reformy SPP, v ktorej sa uvádza 10 konkrétnych priorít, sa oveľa viac zameriava na ochranu životného prostredia a biodiverzity ako predchádzajúce reformy. Kríza spôsobená pandémiou COVID-19 však reformné plány oneskorila. Koncom júna 2020 sa dosiahla dohoda o tom, že súčasný systém sa bude uplatňovať najskôr od konca roka 2022.

SPP sa v uplynulých desaťročiach zamerala na ochranu životného prostredia a klímy, ale len s určitým úspechom. Kvôli pretrvávajúcim environmentálnym výzvam sa EÚ zaviazala k ďalším výrazným zníženiam emisií skleníkových plynov. Kľúčové prírodné zdroje, ako pôda, voda a vzduch, sú v mnohých oblastiach stále pod hrozbou a dostupné ukazovatele biodiverzity poľnohospodárskych podnikov a lesov stále neposkytujú optimistický obraz. Občania EÚ očakávajú, že SPP výraznejšie prispeje k ochrane životného prostredia a k riešeniu klimatickej krízy.

1 Spoločná poľnohospodárska politika

Spoločná poľnohospodárska politika bola predstavená krátko po tom ako sa zaviedol jednotný trh v rámci Európskeho hospodárskeho spoločenstva (EHS). Stala sa jeho neodlučiteľnou súčasťou. Medzi prvotné ciele SPP v Zmluve o založení EHS boli zaradené zvýšenie poľnohospodárskej produkcie a stabilizovanie trhu. Taktiež snaha o zabezpečenie dôstojnej životnej úrovne vidieckeho obyvateľstva, spoľahlivosti dodávok potravy a primeraných cien pre spotrebiteľov.¹

Korene SPP siahajú do západnej Európy 50. rokov minulého storočia, ktorej spoločnosť utrpela ohromné straty kvôli dlhoročným vojnám, kde poľnohospodárstvo bolo v podstate paralyzované a potravinové zásobovanie sa stalo nepredvídateľným.

SPP sa vo svojich počiatočných fázach zaoberala najmä so zvýšením produktivity poľnohospodárstva aby vedela zaručiť stabilné dodávky cenovo dostupných potravín pre spotrebiteľov a zabezpečiť životaschopný poľnohospodársky sektor v EÚ. SPP ponúkla poľnohospodárom dotácie a programy na zaručenie vysokých nákupných cien, čím ich povzbudila k zvýšeniu produkcie. Poskytovala finančnú podporu na reštrukturalizáciu poľnohospodárskych podnikov, ako je rozširovanie fariem alebo investície do poľnohospodárstva s cieľom zlepšiť poľnohospodárske a technologické zručnosti na uspokojenie aktuálnych hospodárskych a sociálnych potrieb. Zaviedla aj ďalšie opatrenia v podobe podpory predčasného odchodu do dôchodku, odborného vzdelávania a podpory znevýhodnených regiónov.²

SPP je jednou zo supranacionálnych politík EÚ. Rozhodovacie právomoci sú rozdelené medzi členské štáty a EÚ. Je to jedna z najdôležitejších politík EÚ a tak isto najdlhšie uplatňovanou spoločnou politikou EÚ. V roku 2018 prešla SPP šiestou veľkou reformou. Za posledných 30 rokov sa jej podiel na rozpočte EÚ neustále znižoval, v rokoch 2014 – 2020 bol 37,8%, pričom v roku 1985 ešte 73%.

SPP je zaujímavý aj z dôvodu, že je prvou spoločnou politikou nad ktorou EÚ získala právomoci. Okrem toho je prepojená s dvoma hlavnými sektormi: hospodárskou a menovou

---

¹ LIPKOVÁ, Ľudmila. *Európska únia*. 1. vyd. Bratislava : Sprint dva, 2011. s. 131. ISBN 978-80-89393-33-6.

² Európai Bizottság Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Főigazgatóság. *Az EU közös agrárpolitikájának bemutatása* [online]. Publication.europa.eu, 2005. s. 6. ISBN 978-97-79-09423-1. Dostupné na: http://www.terport.hu/webfm_send/546

úniou a vnútorným trhom. Základy SPP sa od Rímskej zmluvy zásadne nezmenili, až na nejaké výnimky pravidiel rozhodovania. Vďaka Lisabonskej zmluve sa spolurozhodovanie stalo legislatívnym postupom, nahradzujúcim postup konzultácie. Ciele SPP sú ekonomické a taktiež sociálne:³

Ekonomické ciele boli zamerané na technický pokrok aby sa zdokonalilo využitie výrobných faktorov a následne sa zvýšila produktivita v poľnohospodárstve. Dôvodom bolo, že poľnohospodárstvo v Európe zaostávalo a nedokázalo konkurovať niektorým krajinám. A taktiež tam bol povojnový problém s potravinovou bezpečnosťou.

Sociálne ciele vychádzajú z pre európsku integráciu typickej veľkej miery solidarity. Proces európskej integrácie má dôležitý sociálny rozmer, najmä v poľnohospodárskom sektore.⁴

Podnikateľská neistota a vplyv agropodnikania na životné prostredie odôvodňujú silnú úlohu verejného sektora v poľnohospodárstve. Opatrenia SPP zahŕňajú:

- podpora príjmu - poľnohospodári dostávajú podporu príjmu vo forme priamych platieb, aby sa zabezpečila stabilita ich príjmu, pretože hospodári ekologickejšie a poskytujú verejné statky a služby, za ktoré trh bežne neplatí. Jedným z príkladov je ochrana prírody;
- trhové opatrenia – boli prijaté, aby bolo možné riešiť zložité situácie na trhu, napríklad pri náhlom poklese dopytu z dôvodu obáv o zdravie alebo pri poklese cien z dôvodu dočasného prebytku ponuky na trhu;
- opatrenia na rozvoj vidieka - opatrenia vykonávané v rámci národných a regionálnych programov na riešenie špecifických potrieb a výziev vo vidieckych oblastiach.⁵

1.1. Poľnohospodárstvo v EÚ

Prevažujúca časť územia Európskej únie je pokrývaná lesmi a poľnohospodársky obrábanými pôdami, ktoré charakterizujú podstatu krajiny a zohrávajú kľúčovú úlohu z pohľadu zdravého fungovania vidieckych hospodárstiev. Poľnohospodárstvo naďalej

---

³ EURÓPSKA ÚNIA. *Spoločná poľnohospodárska politika* [online]. EURACTIV Slovensko. [cit. 2022-03-31]. Dostupné na: <https://www.europskaunia.sk/spolocna-polnohospodarska-politika>

⁴ LIPKOVÁ, Ľudmila. *Európska únia*. 1. vyd. Bratislava : Sprint dva, 2011. s. 132. ISBN 978-80-89393-33-6.

⁵ Európska komisia. *Spoločná poľnohospodárska politika v skratke* [online]. [cit. 2022-03-31]. Dostupné na: https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/key-policies/common-agricultural-policy/cap-glance_sk#title

významne prispieva k trvalo udržateľnému hospodárskemu rozvoju týchto oblastí. Poľnohospodári majú širokú škálu povinností, od výroby potravín a iných nepotravinárskych poľnohospodárskych produktov cez manažment krajiny a ochranu prírody až po služby v cestovnom ruchu. Poľnohospodárstvo možno charakterizovať ako multifunkčnú činnosť:

- Európa je významným vývozcom potravín a zároveň najväčším dovozcom potravín na svete. Dováža najmä z rozvojových krajín;
- poľnohospodársky sektor v Európe využíva bezpečné, ekologické a čisté výrobné metódy, ktoré poskytujú kvalitné produkty uspokojujúce potreby spotrebiteľov;
- poľnohospodársky sektor EÚ slúži vidieckym komunitám. Jeho úlohou nie je len vyrábať potraviny, ale aj zabezpečiť, aby sa vidiek zachoval ako miesto pre život, prácu a rekreáciu.⁶

V čom sa poľnohospodárstvo líši od iných odvetví? Príjmy poľnohospodárov sú o 40% nižšie ako v iných odvetviach, a to napriek významu potravinovej bezpečnosti. Poľnohospodárstvo je pravdepodobne najviac závislé od počasia a klimatických zmien. Existuje tiež veľký časový rozdiel medzi ponukou a dopytom, ktorý dokážu poľnohospodári zabezpečiť. Je zrejmé, že pestovanie väčšieho množstva obilnín vyžaduje nejaký čas. Poľnohospodárske subjekty musia zabezpečiť nielen nákladovú efektívnosť, ale aj udržateľnú a ekologickú výrobu a ochranu pôdy a biodiverzity.⁷

Dnes stojí EÚ pred viacerými výzvami:

- Zabezpečiť hospodársky životaschopnú výrobu potravín, ktorá prispieva k zásobovaniu sveta potravinami, keďže sa očakáva výrazný nárast svetovej populácie v budúcnosti.
- Bojovať proti zmene klímy a udržateľne hospodáriť s prírodnými zdrojmi.
- Je potrebné postarať sa o vidiecke oblasti v celej EÚ aby sa zachovali životaschopné aj pre budúce generácie.⁸

---

⁶ Európai Bizottság Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Főigazgatóság. *Az EU közös agrárpolitikájának bemutatása* [online]. Publication.europa.eu, 2005. s. 6. ISBN 978-97-79-09423-1. Dostupné na: http://www.terport.hu/webfm_send/546

⁷ Európska komisia. *Spoločná poľnohospodárska politika v skratke* [online]. [cit. 2022-03-31]. Dostupné na: https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/key-policies/common-agricultural-policy/cap-glance_sk#title

⁸ Európska komisia, Generálne riaditeľstvo pre komunikáciu. *Poľnohospodárstvo : partnerstvo Európy a poľnohospodárov* [online]. Publications Office, 2017. s. 3. ISBN 978-92-79-59594-3. Dostupné na: <https://data.europa.eu/doi/10.2775/6783>

Poľnohospodárov v Európe je 12 miliónov, z ktorých väčšina patrí k staršej generácii, a z tohto dôvodu sa v tomto sektore začínajú aj iniciatívy na generačnú obnovu. Pokiaľ ide o bezpečnosť a kvalitu potravín, normy, ktoré platia v EÚ sú jedny z najprísnejších na svete.

9

1.2. Ciele SPP

Spoločná poľnohospodárska politika, ktorá bola vytvorená v roku 1962 vytvára partnerstvo medzi spoločnosťou a poľnohospodárstvom, taktiež medzi európskymi poľnohospodármi a Európou. Hlavnou snahou SPP je zvýšiť produktivitu v poľnohospodárstve, aby potravinové dodávky boli spoľahlivé a spotrebitelia sa mohli dostať k produktom za prijateľné ceny. Taktiež sa snaží zabezpečiť poľnohospodárom v únii dôstojné živobytie.¹⁰ Európsku poľnohospodársku politiku na úrovni EÚ určujú národné vlády a riadia ju členské štáty. Jej cieľom je poskytnúť poľnohospodárom bezpečnú obživu a zároveň ich povzbudiť, aby vyrábali vysokokvalitné výrobky, ktoré plne uspokojujú dopyt na trhu, a aby využívali nové technológie založené na obnoviteľných zdrojoch šetrných k životnému prostrediu.¹¹

Ciele SPP:

- Podporovať poľnohospodárskych výrobcov a zvyšovať poľnohospodársku produktivitu, čím sa zabezpečí, že spotrebitelia budú mať nepretržitý prístup k potrebným potravinám za prijateľné ceny.
- Poskytnúť poľnohospodárom v EÚ spravodlivú mzdu na úrovni životného minima.
- Podporovať trvalo udržateľné hospodárenie s prírodnými zdrojmi a pomáhať v boji proti zmene klímy.
- Podporovať ochranu vidieckych oblastí a krajiny v EÚ.
- Udržiavať vidiecke hospodárstva pri živote stimulovaním tvorby pracovných miest v poľnohospodárstve, potravinárstve a v ďalších prepojených odvetviach.

---

⁹ EURÓPSKA ÚNIA. *Spoločná poľnohospodárska politika* [online]. EURACTIV Slovensko. [cit. 2022-03-31]. Dostupné na: <https://www.europskaunia.sk/spolocna-polnohospodarska-politika>

¹⁰ Európska komisia, Generálne riaditeľstvo pre komunikáciu. *Poľnohospodárstvo : partnerstvo Európy a poľnohospodárov* [online]. Publications Office, 2017. s. 3. ISBN 978-92-79-59594-3. Dostupné na: <https://data.europa.eu/doi/10.2775/6783>

¹¹ Európai Bizottság Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Főigazgatóság. *Az EU közös agrárpolitikájának bemutatása* [online]. Publication.europa.eu, 2005. s. 4. ISBN 978-97-79-09423-1. Dostupné na: http://www.terport.hu/webfm_send/546

1.3. Princípy SPP

V roku 1958 v meste Stresa, Taliansko boli prvýkrát vypracované základy a mechanizmy SPP. Zúčastnené strany sa dohodli, že kľúčovým nástrojom pre reguláciu spoločného trhu budú ceny. SPP vstúpila do platnosti v roku 1963 so svojimi základnými princípmi:

- jednota trhu
- preferencia Spoločenstva
- finančná solidarita¹²

Princíp jednoty trhu

Na poľnohospodárske výrobky sa uplatňovala zásada voľného pohybu. Boli zrušené prekážky obchodu, ako sú clá, dane a národné dotácie. Výrobky vyvážené každým členským štátom EHS sa teda pohybovali za rovnakých podmienok ako vnútroštátne výrobky. Administratívne, zdravotné a veterinárne predpisy už nemohli brániť voľnému obchodu. Spotrebiteľia museli mať voľný prístup k výrobkom dostupným na trhu a využívať rovnaké ceny v celom Spoločenstve. Zároveň museli výmenné kurzy zostať relatívne stabilné, aby sa mohli pred prepočtom na národné meny stanoviť v európskych menových jednotkách.

Princíp preferencie spoločenstva

Teoreticky aj prakticky sa členské štáty rozhodli, že odteraz budú uprednostňovať výrobky z Európskeho spoločenstva. Prvoradým cieľom bolo uspokojiť vnútorný dopyt a podľa možnosti sa vyhnúť dovozu z tretích krajín. SPP tak chránila európskych výrobcov pred lacnejšími dovozmi. Táto zásada bola v rozpore s duchom Všeobecnej dohody o clách a obchode (GATT) a s politikou náhrady výdavkov. V rámci nej sa napríklad SRN vzdala obchodovania s nemeckými strojmi za latinskoamerické banány, pretože musela uprednostniť banány vypestované vo Francúzskych Antilách, ktoré tvorili časť územia Spoločenstva. Spoločenstvo vyberalo clá na výrobky dovážané z tretích krajín, ak bola cena dovážaného výrobku nižšia ako spoločná cena uplatňovaná v Spoločenstve. Príjmy sa následne použili na financovanie vývozu znížením cien Spoločenstva v porovnaní s cenami na svetovom trhu.

Princíp finančnej solidarity

---

¹² VIDOVÁ, Jarmila. Hospodárska politika Európskej únie.1. vyd. Bratislava: Vydavateľstvo EKONÓM, 2015. s. 164. ISBN 978-80-225-4161-9

S cieľom realizovať finančnú solidaritu všetky členské štáty EHS spoločne financovali náklady, ktoré vznikli Spoločenstvu, ako napríklad garantované ceny pre poľnohospodárov a vývoz prebytočných výrobkov. Výdavky vyplývajúce z uplatňovania SPP museli znášať všetky členské štáty spoločne. 14. januára 1962 bol zriadený Európsky poľnohospodársky orientačný a záručný fond (EAGGF), orgán Spoločenstva zodpovedný za riadenie rozpočtu SPP. Na úrovni členských štátov pôsobili vnútroštátne orgány ako spojovací článok medzi EAGGF a poľnohospodármi. Práve tieto orgány zasahovali pri nákupe alebo skladovaní nadbytočných výrobkov alebo vybrali poplatky z fondov určených na financovanie výdavkov SPP.¹³

1.4. Financovanie SPP

SPP bola dlhé roky financovaná z jedného fondu – Európsky poľnohospodársky orientačný a záručný fond (EAGGF), ktorý bol 1. januára 2007 nahradený Európskym poľnohospodárskym záručným fondom (EAGF, European Agricultural Guarantee Fund) a Európskym poľnohospodárskym fondom pre rozvoj vidieka (EAFRD, European Agricultural Fund for Rural Development).

SPP, vytvorená v januári 1962, sa v tom čase realizovala prostredníctvom EAGGF. V roku 1964 sa EAGGF rozdelil na dve súčasť, záručnú a usmerňovaciu, ktoré sa riadili rôznymi pravidlami:

- záručná sekcia – bola zďaleka najväčšia (približne 90%) a používala sa na financovanie výdavkov vyplývajúcich z uplatňovania trhovej a cenovej politiky. Tieto výdavky boli vždy nepredvídateľné, preto sa dostupné finančné prostriedky prispôbovali skutočným potrebám prostredníctvom rozpočtových úprav. Záručná sekcia EAGGF spravidla financovala trhové intervenčné opatrenia v plnej výške.
- usmerňovacia sekcia (približne 10%) – prispela k financovaniu operácií týkajúcich sa štrukturálnej politiky a rozvoja vidieckych oblastí. Na rozdiel od záručnej sekcie bola usmerňovacia sekcia založená na princípe spolufinancovania.¹⁴

---

¹³ CVCE. European NAVigator. Etienne Deschamps. *The setting up of the CAP* [online]. CVCE.EU by UNILU, 2016. 4 s. [cit. 2022-4-1]. Dostupné na: https://www.cvce.eu/obj/the_setting_up_of_the_cap-en-26ba3d65-d639-41ef-bf20-3e64e2355be4.html

¹⁴ MASSOT, Albert. *Financovanie SPP* [online]. Informačné listy o Európskej únii, Európsky parlament, 2021. [cit. 2022-4-3]. Dostupné na: <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/sk/sheet/106/financing-of-the-cap>

Keďže dovoz poľnohospodárskych výrobkov podliehal colnej prirážke, ktorá sa mala použiť na plnú podporu domácich výrobcov, sa pôvodne plánovalo, že EAGGF sa bude financovať sám. To sa ale nestalo. Podpora poľnohospodárskeho sektora stimulovala rast výroby, takže Spoločenstvo sa veľmi rýchlo stalo menej závislým od dovozu a zároveň sa stalo jedným z najväčších svetových vývozcov. To viedlo k zníženiu zdrojov príjmov do rozpočtu fondu a k zvýšeniu dotácií, ktoré išli na zväčšený objem domácej produkcie, skladovania a vývozu. Postupom času sa tak EAGGF dostal do deficitu a musel byť dotovaný z rozpočtu Spoločenstva. Náklady na SPP sa postupne stali najväčšou výdavkovou položkou rozpočtu EÚ, čo viedlo k sporom o jej financovaní a k politickému tlaku na zníženie nákladov na SPP.¹⁵

V roku 2006 bol prijatý finančný rámec na roky 2007-2013. Okruh 2 "Ochrana a riadenie prírodných zdrojov" zahŕňala rozpočet pre poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka, životné prostredie a rybolov. Súčasťou prípravných diskusií o viacročnom finančnom rámci na obdobie rokov 2007-2013 bolo aj preskúmanie finančných mechanizmov SPP.

Od roku 2007 sú zriadené dva európske poľnohospodárske fondy, často nazývané ako „dva piliere“ SPP:

- Európsky poľnohospodársky záručný fond (EAGF) – spolu s členskými štátmi financuje alebo niekedy spolufinancuje výdavky týkajúce sa spoločnej organizácie trhov a priamej pomoci poľnohospodárskym podnikom. Taktiež financuje príspevky EÚ na informačné a propagačné iniciatívy týkajúce sa poľnohospodárskych výrobkov na vnútornom trhu a v tretích krajinách, podiel Únie na nákladoch na veterinárne opatrenia, zberu a využívania genetických zdrojov a iné čiastkové výdavky EÚ.
- Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka (EAFRD) – spolufinancuje opatrenia na zlepšenie konkurencieschopnosti poľnohospodárskeho a lesníckeho sektora, agroenvironmentálne opatrenia, podporu diverzifikácie vidieckeho hospodárstva, zlepšenie kvality života na vidieku a budovanie miestnych kapacít.¹⁶

---

¹⁵ BRACJUN, Anatolij. *Hospodárska politika Európskej únie*. Bratislava: Vydavateľstvo EKONÓM, 2005. 200 s. ISBN 80-225-1978-2

¹⁶ MASSOT, Albert. *Financovanie SPP* [online]. Informačné listy o Európskej únii, Európsky parlament, 2021. [cit. 2022-4-3]. Dostupné na: <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/sk/sheet/106/financing-of-the-cap>

1.4.1. Európsky poľnohospodársky záručný fond

V roku 2019 výdavky EAGF dosiahli výšku 43,81 miliardy EUR. Tieto financie idú najmä na podporu príjmov poľnohospodárov a trhové opatrenia. Spoločná organizácia trhov (SOT) a priame platby poľnohospodárom spolu tvoria prvý pilier SPP. EAGF podporuje farmárov v EÚ prostredníctvom rôznych systémov podpory, vrátane projektu základných platieb, podpory udržateľných poľnohospodárskych metód a podpory pre mladých farmárov. Tieto podpory závisia od toho či poľnohospodári dodržiavajú pravidlá stanovené úniou, ako bezpečnosť potravín, zabezpečenie dobrých životných podmienok pre zvieratá a ochrana životného prostredia.

EAGF podporuje opatrenia ako stabilizácia európskych poľnohospodárskych trhov, pomoc pre jednotlivé sektory a súkromné skladovanie, a opatrenia pri mimoriadnych narušeníach trhu. EAGF financuje aj poľnohospodárske informačné a propagačné opatrenia, ale aj podpory najvzdialenejších krajinných oblastí (POSEI, Program osobitných alternatív pre odľahlosť a ostrovný charakter).¹⁷

1.4.1.1. Podpora príjmov

EÚ pomáha poľnohospodárom prostredníctvom podpory príjmov ako aj priamymi platbami, ktoré:

- poskytujú záchrannú sieť a zvyšujú ziskovosť poľnohospodárstva
- zabezpečujú v Európe potravinovú bezpečnosť
- pomáhajú poľnohospodárom vyrábať cenovo dostupné a zdravé potraviny
- kompenzujú poľnohospodárov za poskytovanie verejných statkov, ktoré sú na trhu zvyčajne podhodnotené, ako je starostlivosť o životné prostredie a vidiek.

Poľnohospodári zvyčajne dostávajú podporu príjmu na základe výmery ich farmy v hektároch. Existujú základné platby, ktoré musia poskytnúť všetky členské štáty, ako platby pre mladých agropodnikateľov a platby na ekologizáciu. Vzhľadom na ich charakter sa tieto platby často nazývajú povinné platby. Členské štáty EÚ majú možnosť rozhodnúť sa pre ďalšie podpory konkrétnych sektorov a poľnohospodárskych podnikov. Mladým

---

¹⁷ Európska komisia. *Common agricultural policy funds* [online]. [cit. 2022-4-4]. Dostupné na: https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/key-policies/common-agricultural-policy/financing-cap/cap-funds_sk

poľnohospodárom a poľnohospodárskym podnikom v oblastiach s prírodným znevýhodnením môže byť poskytnutá pomoc cez osobitné systémy.¹⁸

EÚ spravidla podmieňuje podporu príjmu týmito dvoma kritériami:

- Obrábaná pôda v hektároch, nie vyprodukované množstvo – výrobcovia musia reagovať na potreby trhu s cieľom zvýšiť zisky. Tým, že platby nezávisia od vyprodukovaného množstva, možno predísť prebytku potravín, ktorý bol pre EÚ charakteristický koncom 70. a v 80. rokoch 20. storočia.
- Rešpektovanie zdravia a pohody zvierat, zdravia rastlín a životného prostredia – prispieva k udržateľnosti poľnohospodárstva. Ide o tzv. systém krízového plnenia. Platby sa môžu znížiť alebo úplne zastaviť, ak poľnohospodár nedodržiava pravidlá.

Príjmy z poľnohospodárskej výroby sú výrazne nižšie ako v iných odvetviach hospodárstva EÚ. Poľnohospodárstvo je viac závislé od počasia a klimatických podmienok ako iné hospodárske odvetvia. Podmienky v posledných rokoch, ako globalizácia a výkyvy v ponuke a dopyte, viedli k vyššej volatilitě cien, čo zhoršilo obavy poľnohospodárov. Neistý charakter poľnohospodárskych podnikov odôvodňuje potrebu verejného sektora zabezpečiť predvídateľnosť príjmov poľnohospodárov.¹⁹

1.4.1.2. Trhové opatrenia

Trhové opatrenia sú určené na stabilizáciu poľnohospodárskych trhov a predchádzanie trhovým krízam (intervenčné trhové opatrenia), na zvýšenie dopytu a na pomoc farmárov v EÚ prispôbiť sa postupnej transformácii trhu. Možné trhové opatrenia sú stanovené v nariadení, ktorým sa ustanovuje SOT. Tento právny predpis stanovuje rámec fungovania poľnohospodárstva v rámci jednotného trhu EÚ. Z EAGF sa financujú aj intervenčné trhové opatrenia.

Intervenčné opatrenia fungujú tak, že v prípade potreby vlády EÚ alebo ich agentúry nakúpia a následne uskladnia veľké množstvá určitých poľnohospodárskych výrobkov, ktoré neskôr

---

¹⁸ Európska komisia. *Podpora príjmu poľnohospodárov v skratke* [online]. [cit. 2022-4-5]. Dostupné na: https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/key-policies/common-agricultural-policy/income-support/income-support-explained_sk

¹⁹ Európska komisia. *Podpora príjmu poľnohospodárov v skratke* [online]. [cit. 2022-4-5]. Dostupné na: https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/key-policies/common-agricultural-policy/income-support/income-support-explained_sk

d'alej predávajú na trhu. Cieľom tejto verejnej intervencie je zabránenie prepadu cien, ktorý by ohrozil udržateľné fungovanie trhu. Nákup v rámci verejnej intervencie sa môže uskutočniť za pevne stanovenú cenu alebo prostredníctvom verejnej súťaže. Prvá možnosť znamená, že EÚ stanoví pevnú cenu, za ktorú nakúpi určité množstvo výrobku. Tým sa stanoví minimálna úroveň ceny, t. j. zabráni sa poklesu trhovej ceny pod udržateľnú úroveň. Verejná súťaž znamená, že hospodárske subjekty ponúkajú určitú cenu a množstvá, ktoré sú nižšie ako cena stanovená EÚ na základe ponúk, sa kupujú za cenu ponúknutú farmármi. Tieto výrobky sa potom predávajú prostredníctvom verejnej súťaže, keď sa zlepšia podmienky na trhu. Do odvetví, ktoré môžu žiadať o verejné opatrenia, patria obilniny, bielkovinové plodiny, ryža, hovädzie mäso a mliečne výrobky.

Keď sú trhové ceny nižšie, EÚ môže podporiť súkromné subjekty v tomto sektore aj tým, že na obmedzené obdobie uhradí náklady na skladovanie výrobkov. Tým sa dočasne zníži vplyv krátkodobého nadmerného zásobovania.

Mimoriadne opatrenia sa prijímajú vtedy, keď hrozí alebo vypukne kríza a je potrebná špecifická reakcia, aby sa zabránilo náhlemu poklesu cien a zmiernili sa jeho dôsledky. Mimoriadne opatrenia umožňujú Európskej komisii prijať opatrenia, ak vznikne veľká nerovnováha na trhu, alebo riziko pre verejné zdravie, zdravie zvierat alebo rastlín, čo následne znižuje dôveru spotrebiteľov vo výrobku.²⁰

1.4.2. Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka

Rozvoj vidieka patrí medzi hlavné ciele SPP, práve preto bol vytvorený EAFRD, aby sa z neho mohli financovať oblasti na dosiahnutie tohto cieľa:

- zvýšenie konkurencieschopnosti agropodnikateľov;
- udržateľné využívanie prírodných zdrojov v oblasti poľnohospodárstva a opatrenia proti klimatickým zmenám;
- stabilný územný rozvoj vidieckych hospodárstiev a obcí.

Tieto ciele sa plnia cez národné a regionálne programy rozvoja vidieka spolufinancovaných z EAFRD a národných rozpočtov členských krajín. Rozvoj vidieka podporil EAFRD v období rokov 2014 - 2020 sumou vo výške 100 miliárd eur.

---

²⁰ Európska komisia. *Vysvetlenie trhových opatrení* [online]. [cit. 2022-4-6]. Dostupné na: https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/key-policies/common-agricultural-policy/market-measures/market-measures-explained_sk

Ďalšou funkciou EAFRD je poskytnutie podpory pre projekty a podniky na vidieku cez finančné nástroje, ako je úver, ručenie a vlastné imanie. Existuje päť štrukturálnych investičných fondov (ESIF, European structural investment funds), ktoré sú cielené na koherentné investície do udržateľného ekonomického rozvoja. EAFRD je momentálne jedným z nich, avšak po roku 2022 bude plne integrovaný do strategických plánov SPP.²¹

1.4.2.1. Rozvoj vidieka

Politika rozvoja vidieka je druhým pilierom SPP, ktorý podporuje prvý pilier SPP zlepšením sociálnej, environmentálnej a hospodárskej udržateľnosti vidieka. Krajiny EÚ využívajú zdroje, ktoré majú k dispozícii v rámci EAFRD, prostredníctvom programov rozvoja vidieka. Programy rozvoja vidieka, ktoré môžu byť na národnej alebo regionálnej úrovni, spolufinancujú členské štáty zo svojich rozpočtov. Hoci Európska komisia je zodpovedná za schvaľovanie programov rozvoja vidieka a monitorovanie ich vykonávania, rozhodnutia o výbere projektov a poskytovaní platieb prijímajú riadiace orgány na vnútroštátnej alebo regionálnej úrovni v členských štátoch.

Každý program rozvoja vidieka by sa mal zamerať na dosiahnutie aspoň štyroch zo šiestich priorít EAFRD. Týchto šesť priorít je:

- podporovať prenos poznatkov a inovácie v poľnohospodárstve, lesníctve a vo vidieckych oblastiach;
- zvýšenie životaschopnosti a konkurencieschopnosti všetkých druhov poľnohospodárstva a podpora využívania inovatívnych poľnohospodárskych technológií a udržateľného obhospodarovania lesov;
- podporovať vhodné životné podmienky zvierat, systém potravinového reťazca a riadenie poľnohospodárskych rizík;
- presadzovať efektívne využívanie zdrojov a napomáhať prechod na nízkouhlíkové hospodárenie, ktoré by bolo odolné voči zmene klímy v poľnohospodárstve, lesníctve a potravinárstve;
- obnoviť a posilniť ekosystémy spojené s poľnohospodárstvom a lesníctvom;

---

²¹ Európska komisia. *Common agricultural policy funds* [online]. [cit. 2022-4-6]. Dostupné na: https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/key-policies/common-agricultural-policy/financing-cap/cap-funds_sk

- znížiť chudobu a podporiť hospodársky rozvoj na vidieku a stimulovať sociálne začlenenie.²²

Priority EAFRD pokrývajú osemnásť oblastí záujmu. Členské štáty si vo svojich programoch stanovujú ciele súvisiace s vybranými prioritami a definujú stratégiu na ich dosiahnutie. Pri vypracúvaní svojich stratégií si krajiny môžu vybrať z dvadsiatich rozsiahlych politických opatrení. Vybrané opatrenia možno prispôbiť konkrétnym podmienkam krajiny alebo regiónu tak, aby čo najlepšie slúžili jednej alebo viacerým prioritám EPFRV.

Európska sieť pre rozvoj vidieka

Európska sieť pre rozvoj vidieka pôsobí ako informačné centrum, ktoré poskytuje praktické informácie o tom, ako funguje politika, projekty a iné iniciatívy rozvoja vidieka a ako ich zlepšiť, aby sa dosiahlo viac. Cieľom Európskej siete pre rozvoj vidieka je osloviť všetky zainteresované strany, ktorým záleží na rozvoji vidieka v Európe. Európska sieť pre rozvoj vidieka významne prispieva k efektívnej implementácii programov rozvoja vidieka v členských krajinách, rozširovaním poznatkov a ich zdieľaním so zainteresovanými stranami a podporou výmeny informácií a spolupráce v celej Európe.²³

Financovanie SPP z rozpočtu EÚ

Opodstatnenosť rozpočtu určeného na spoločnú poľnohospodársku politiku sa často spochybňuje tvrdením, že "polovicu rozpočtu EÚ pohlcuje spoločná poľnohospodárska politika". Tí, ktorí to tvrdia, neberú do úvahy rozpočtový mechanizmus EÚ, ani ciele SPP. Je pravda, že približne 40 % rozpočtu EÚ je potrebných na vykonávanie SPP. Je to spôsobené tým, že spoločná poľnohospodárska politika je jednou z mála oblastí politiky, ktoré sú z veľkej časti financované EÚ. Naopak, väčšinu ostatných politík financujú najmä členské štáty. Preto je dôležité uviesť túto otázku do kontextu a preskúmať, aký je pomer rozpočtu SPP k celkovým verejným výdavkom krajín EÚ. Z tohto pohľadu môžeme konštatovať, že rozpočet na SPP je v skutočnosti malý - len 1 % celkových verejných výdavkov EÚ. V roku 2016 táto suma predstavovala približne 61 miliárd EUR. Nakoniec je

---

²² Európska komisia. *Rozvoj vidieka* [online]. [cit. 2022-4-7]. Dostupné na: https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/key-policies/common-agricultural-policy/rural-development_sk

²³ Európska komisia. *Rozvoj vidieka* [online]. [cit. 2022-4-7]. Dostupné na: https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/key-policies/common-agricultural-policy/rural-development_sk

tiež dôležité poznamenať, že podiel rozpočtu EÚ určený na SPP za posledných 30 rokov veľmi prudko klesol - zo 75 % na menej ako 40 %. Medzitým sa EÚ rozšírila o 18 nových členských štátov (čím sa počet poľnohospodárov viac ako zdvojnásobil), v dôsledku čoho je suma vynakladaná na jedného poľnohospodára oveľa nižšia ako v minulosti.²⁴

1.5. Reformy SPP

Od 50. rokov 20. storočia v dôsledku založenia SPP a všeobecnému pokroku v poľnohospodárskych výrobných technikách intenzívne zdokonaľovala kvalita a množstvo poľnohospodárskej výroby v štátoch európskej integrácie. Vďaka tomu bolo čoraz viac farmárov schopných a ochotných využívať intervenčné ceny stanovené v rámci spoločnej organizácie poľnohospodárskych trhov. Rozšírenie výroby a obrovské zásoby tovaru spôsobili, že značná časť výrobkov sa stala nepredajnou na poľnohospodárskom trhu, čo prinútilo EHS uplatňovať vopred sľúbenú nákupnú politiku Spoločenstva v súlade s vopred stanovenou hraničnou cenou. Táto prahová cena však bola stále dostatočne priaznivá na to, aby povzbudila výrobcov k ďalšej výrobe, čo viedlo k obrovskému nahromadeniu nepredaných poľnohospodárskych zásob v členských štátoch.

V polovici 60. rokov 20. storočia chcel komisár Spoločenstva pre poľnohospodárstvo, Sicco Mansholt dosiahnuť dlhodobú udržateľnosť poľnohospodárskej politiky EÚ poskytovaním dodatočnej pomoci a podpory veľkým poľnohospodárom a zároveň obmedzoval menšie poľnohospodárske podniky, ktoré sa zdali byť samy osebe neživotaschopné. Mansholtov plán sa snažil zabezpečiť predčasný odchod do dôchodku a rekvalifikáciu poľnohospodárov, ktorí neboli schopní samostatne vykonávať ziskovú poľnohospodársku výrobu, čo však vyvolalo všeobecné pobúrenie medzi agropodnikateľmi v Európe, a preto bol pomerne rýchlo zamietnutý.²⁵

Čo sa financovania SPP týka už v 80. rokoch ľudia začínali vnímať, že systematická ochrana a podpora poľnohospodárstva je priveľmi nákladná a komplikovaná. Krátko po založení

---

²⁴ Európska komisia, Generálne riaditeľstvo pre komunikáciu. *Poľnohospodárstvo : partnerstvo Európy a poľnohospodárov* [online]. Publications Office, 2017. s. 7. ISBN 978-92-79-59594-3. Dostupné na: <https://data.europa.eu/doi/10.2775/6783>

²⁵ SZABÓ, Marcel. *A közös mezőgazdasági politika* [online]. Budapešť: PPKE JÁK, 2018. s. 3. Dostupné na: <https://docplayer.hu/109579902-A-kozso-mezogazdasagi-politika-szabo-marcel-tanszekvezeto-egyetemitanar-ppke-jak.html>

SPP si štáty EÚ vedeli vypestovať okolo 80% svojej vlastnej potravinovej spotreby, už o dvadsať rokov neskôr bol pomer produkcie a spotreby približne 115%, čo nám hovorí, že krajiny pestovali viac, ako sami vedeli spotrebovať. V tomto kontexte sa v roku 1984 uskutočnili prvé pokusy o reformu SPP, ako obmedzenie kvót na mlieko a spomalenie tempa rastu intervenčných cien. Zameranie SPP na objem výroby podporilo ďalší rast a ponuka prevyšujúca dopyt znížila trhové ceny surovín, čo však zvýšilo náklady na obnovenie rovnováhy smerom k zaručeným nákupným cenám. Navyše viac ako 80% prostriedkov EAGGF išlo do 20% poľnohospodárskych podnikov s najväčším a neustále rastúcim objemom výroby, čo ešte viac prehĺbilo krízu SPP.²⁶

1.5.1. Kvóty na mlieko

Prvá reforma SPP nastala v roku 1984, keď boli zavedené kvóty na mlieko, ktoré fungovali ako nástroj na kontrolu produkcie mlieka a celkových výdavkov EÚ. Reforma bola založená na nasledujúcich princípoch:

- celkové zaručené množstvo – kvóta pre jednotlivé krajiny
- referenčné objemy – nákupné a výrobné kvóty
- daň z mlieka – dane ak výrobcovia prekročia referenčnú kvótu

Aj keď kvóty na mlieko boli celkovo efektívne v obmedzovaní produkcie v EÚ, pre spotrebu mliečnych výrobkov v EÚ sa stanovil limit presahujúci domácu spotrebu. To znamenalo, že približne 10 % produkcie sa stále muselo vyvážať, a keďže minimálne ceny v EÚ zostali vyššie ako ceny na svetovom trhu, bolo to možné len s vývoznými subvenciami. Dumping sa znížil, ale neodstránil. V tom istom čase štrukturálna nadprodukcia vyvíjala tlak na znižovanie domácich cien mlieka, ktoré boli vo všeobecnosti na úrovni minimálnej ceny EÚ. Keďže sa táto minimálna cena takmer neupravovala smerom nahor, malí producenti mlieka naďalej krachovali, hoci o niečo pomalšie ako bez kvót.²⁷ Napriek tomu malo zavedenie kvót na mlieko významný vplyv na mliečne farmy a viedlo k zmenám v štruktúre fariem, najmä v krajinách, ako Írsko a Spojené kráľovstvo, kde bolo mlieko dôležitou komoditou.

---

²⁶ BRACJUN, Anatolij. *Hospodárska politika Európskej únie*. Bratislava: Vydavateľstvo EKONÓM, 2005. s. 76. ISBN 80-225-1978-2

²⁷ DELAYEN, Céline. *The Common Agricultural Policy: A Brief Introduction* [online]. Minneapolis: Institute for Agriculture and Trade Policy, 2007. s. 2. Dostupné na: https://www.iatp.org/sites/default/files/451_2_100145_0.pdf

1.5.2. MacSharryho reforma

V roku 1992 sa uskutočnila prvá radikálnejšia reforma SPP na základe návrhov vypracovaných pod vedením Raymonda MacSharryho, vtedajšieho komisára EÚ pre poľnohospodárstvo. Bola to reakcia na kritiku SPP a najmä na tlak po rokovaníach GATT o liberalizácii obchodu počas Uruguajského kola. SPP prešla už skoršou reformou, ale s obmedzeným vplyvom, zavedením kvót na mlieko. Hoci jej cieľom bolo obmedziť produkciu mlieka v EÚ, viedla k vývozným dotáciám a dumpingu, keďže kvóty zvyčajne prevyšovali domácu produkciu.²⁸

MacSharryho reformy SPP v roku 1992 odštartovali prechodný proces od politik cenovej a trhovej podpory, ktoré bolo teoreticky zavedené koncom 80. rokov, k priamejším schémam podpory príjmu a urobili tak prvý významný krok k dosiahnutiu oddelenia. MacSharryho balík zahŕňal odvážne zníženia garantovaných poľnohospodárskych cien, najmä hovädzieho mäsa, obilnín, olejní a oviec, vďaka čomu sa znížil rozdiel medzi cenami na domácom a svetovom trhu. Jeho súčasťou boli aj kompenzačné platby príjmov poľnohospodárov, neskôr nazývané priame podporné platby alebo priame platby. MacSharryho reforma zaviedla taktiež agroenvironmentálnu legislatívu a nové dotácie na správne environmentálne postupy v nádeji, že podporí ekologické poľnohospodárstvo. Po nej bolo kritériom oprávnenosti na platby to, že poľnohospodári museli "vylúčiť" časť svojej pôdy a obmedziť počet zvierat na hektár. Tieto reformy zmenili mechanizmy SPP tým, že zrušili dôraz na podporu trhu ako prostriedok zabezpečenia príjmov poľnohospodárskych podnikov a zároveň presunuli bremeno podpory zo spotrebiteľov na daňových poplatníkov. Cieľom bolo oslabiť prepojenie medzi výrobou a príjmami agropodnikateľov.²⁹

---

²⁸SCRIECIU, Șerban. *Socioeconomic and Environmental Impacts on Agriculture in the New Europe: Post-communist transition and access to the European Union*. [online]. 1. vyd. London and New York: Routledge, 2011, s. 76. ISBN 978-0-415-47588-4. Dostupné na: https://books.google.sk/books?hl=sk&lr=&id=4nqOEKKEVrIC&oi=fnd&pg=PA74&dq=%22common+agricultural+policy+reforms%22+%22european+union%22&ots=djybjmBUJl&sig=0IGrSGzcNrGW39vjarHZfGQwsZc&redir_esc=y#v=onepage&q&f=false

²⁹SCRIECIU, Șerban. *Socioeconomic and Environmental Impacts on Agriculture in the New Europe: Post-communist transition and access to the European Union*. [online]. 1. vyd. London and New York: Routledge, 2011, s. 76. ISBN 978-0-415-47588-4. Dostupné na: https://books.google.sk/books?hl=sk&lr=&id=4nqOEKKEVrIC&oi=fnd&pg=PA74&dq=%22common+agricultural+policy+reforms%22+%22european+union%22&ots=djybjmBUJl&sig=0IGrSGzcNrGW39vjarHZfGQwsZc&redir_esc=y#v=onepage&q&f=false

1.5.3. Agenda 2000

V rámci príprav na nové tisícročie v roku 1997 Komisia EÚ predstavila plán budúcnosti EÚ, Agendu 2000, ktorá zahŕňala návrhy na reformu SPP. Tieto návrhy vychádzali z úspešných výsledkov reformy z roku 1992, ale zároveň zohľadňovali nové výzvy a možnosti, ktorým čelí agrosektor EÚ a vidiecke hospodárstva v celom Spoločenstve na začiatku nového tisícročia. Základy tejto novej reformy vychádzajú z problémov spojených s rozšírením Európskej únie na východ, liberalizáciou svetového obchodu, rastúcim svetovým dopytom po potravinách a výzvami v oblasti potravinovej bezpečnosti, ako aj kvality, ochrany životného prostredia a zvýšeného záujmu spotrebiteľov o prosperitu zvierat.³⁰

Komisia stanovila niekoľko kľúčových priorít:

- zabezpečenie konkurencieschopnosti poľnohospodárskeho sektora EÚ na trhu Spoločenstva a na rastúcich trhoch vývozu;
- podpora takých poľnohospodárskych metód, ktoré prispievajú k zachovaniu a skvalitneniu vidieckeho prostredia a krajiny;
- zachovanie živobytia poľnohospodárov a podpora ekonomického rozvoja celého vidieckeho hospodárstva.

V nadväznosti na to bola implementovaná nová politika, ktorej cieľom bolo:

- konkurencieschopné odvetvia poľnohospodárstva;
- bezpečné výrobné metódy schopné dodávať kvalitné výrobky, ktoré spĺňajú spotrebiteľské potreby;
- zachovanie živých vidieckych komunít;
- ekologicky udržateľný agrosektor.³¹

1.5.4. Fischlerova reforma

Ďalšia reforma bola prijatá v súvislosti so vstupom 10 nových členov do EÚ. V týchto krajinách, ako napríklad Poľsko, sa poľnohospodárstvo podieľalo na veľkej časti

---

³⁰ Department for Environment Food and Rural Affairs. *Agenda 2000, Reform of the Common Agricultural Policy (CAP) and Cross-Compliance*. [online]. Hertfordshire: Agricultural Document Library, 2011. [cit. 2022-4-8]. Dostupné na: <http://adlib.everysite.co.uk/adlib/defra/content.aspx?id=000HK277ZW.0A5NJXPT6P0HN>

³¹ Department for Environment Food and Rural Affairs. *Agenda 2000, Reform of the Common Agricultural Policy (CAP) and Cross-Compliance*. [online]. Hertfordshire: Agricultural Document Library, 2011. [cit. 2022-4-8]. Dostupné na: <http://adlib.everysite.co.uk/adlib/defra/content.aspx?id=000HK277ZW.0A5NJXPT6P0HN>

ekonomiky. Fischlerova reforma vošla do platnosti v roku 2005 s týmito hlavnými zásadami:

- systém jednotnej platby na farmu (Single Payment Scheme, SPS) – oddelenie priamych platieb od produkcie („decoupling“) a podpora farmárov len jednou platbou. Tento proces bol najdôležitejším bodom Fischlerovej reformy, aj keď sa ponechali nejaké platby, ktoré sa vymykali oddelenia platieb od produkcie, napríklad platby na živočíšnu výrobu. Nové krajiny po vstupe do EÚ už mohli využívať systém hektárovej platby na plochu (Single Area Payment, SAPS), ktorý od roku 2007 mal byť povinný pre všetkých členov.
- systém krížovej zhody (Cross-compliance, C/C) – farmári museli dodržiavať určité pravidlá, ako dobré zaobchádzanie so zvieratami, ochrana životného prostredia, ktoré boli podmienkou podpory.
- systém modulácie – postupné premiestňovanie financií z prvého piliera SPP (priame platby a trhové opatrenia) do druhého piliera SPP (rozvoj vidieka).³²

1.5.5. „Health Check“

Kontrola stavu z roku 2009 (tzv. „Health Check“), ktorú Rada schválila 20. novembra 2008, mala preskúmať dlhý zoznam opatrení zavedených po reforme SPP z roku 2003 a jej cieľom bolo:

- Posilniť úplné oddelenie pomoci prostredníctvom postupného zrušenia zvyšných platieb viazaných na produkciu ich presunutím do režimu jednotnej platby na farmu.
- Preorientovať časť prostriedkov z prvého piliera na rozvoj vidieka zvýšením modulačnej sadzby priamej pomoci.
- Vniesť flexibilitu do pravidiel verejnej intervencie a kontroly ponuky, aby nemali nepriaznivý vplyv na schopnosť poľnohospodárov reagovať na signály trhu.³³

---

³² LIPKOVÁ, Eudmila. *Európska únia*. 1. vyd. Bratislava : Sprint dva, 2011. s. 141. ISBN 978-80-89393-33-6.

³³ MASSOT, Albert. *Nástroje SPP a ich reformy* [online]. Informačné listy o Európskej únii, Európsky parlament, 2021. [cit. 2022-4-9]. Dostupné na: <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/sk/sheet/107/the-common-agricultural-policy-instruments-and-reforms>

1.5.6. Reforma 2013

Predposledná reforma SPP sa vzťahovala na obdobie rokov 2014 až 2020 a bola prvou reformou, ktorá sa prijala riadnym legislatívnym postupom, v rámci ktorého Rada prijíma právne predpisy spoločne s Európskym parlamentom. Konečné znenie právnych predpisov prijala Rada 16. decembra 2013. Reforma vstúpila do platnosti v roku 2014, pričom mnohé z pravidiel sa mali uplatňovať až od roku 2015, aby mali štáty EÚ čas na zavedenie novej politiky a na informovanie a prípravu poľnohospodárov. Pilierová schéma SPP sa ponechala nezmenená. Prvý pilier mal zahŕňať opatrenia na podporu príjmov a reguláciu trhu, zatiaľ čo druhý pilier sa týkal rozvoja vidieka.

Súčasťou reformy SPP boli prvky:

- "Ekologizácia" priamych platieb zavedením poľnohospodárskych postupov šetrných k životnému prostrediu, ako je diverzifikácia plodín, zachovanie ekologicky rozmanitej krajiny a udržiavanie minimálnej plochy trvalých trávnych porastov.
- Spravodlivejšie rozdelenie podpory s cieľom znížiť najväčšie rozdiely medzi platbami na podporu príjmov poľnohospodárov v EÚ a zníženie platieb, ktoré presahujú určitú hranicu, pre najväčšie poľnohospodárske podniky.
- Lepšie zacielenie príjemcov podpory príjmu. Podpora by mala smerovať k poľnohospodárom, ktorí ju najviac potrebujú, najmä k mladým poľnohospodárom a poľnohospodárom v odvetviach s nízkymi príjmami a v oblastiach s nepriaznivými prírodnými podmienkami.³⁴

V nadväznosti na rozhodnutia schválené v roku 2013 boli prijaté opatrenia na prispôbenie regulačného rámca vzhľadom na inštitucionálny, hospodársky a rozpočtový vývoj. V roku 2016 bol zavedený druhý balík na podporu mlieka s cieľom znížiť ponuku a riešiť cenovú krízu, ktorou európski chovatelia trpeli po zrušení kvót v roku 2015. V septembri 2016 bola Komisiou zorganizovaná konferencia s názvom Cork 2.0, kde sa obnovila diskusia o politike rozvoja vidieka po roku 2020. Komisia tiež navrhla niekoľko opatrení na zjednodušenie základných právnych predpisov SPP (súhrnné nariadenie), pričom využila príležitosť, ktorú jej poskytlo preskúmanie viacročného finančného rámca na roky 2014 - 2020 v polovici obdobia. Pracovná skupina pre poľnohospodárske trhy, zriadená v januári 2016, okrem toho

---

³⁴ Európska rada – Rada EÚ. Reforma spoločnej poľnohospodárskej politiky po roku 2013 [online]. 29.1.2019 [cit. 2022-4-10]. Dostupné na: <https://www.consilium.europa.eu/sk/policies/cap-reform/>

v novembri 2016 predložila svoju záverečnú správu, v ktorej navrhla zlepšenie regulácie potravinového reťazca a poľnohospodárskych trhov, čo malo viesť k predloženiu legislatívnych návrhov. Komisia napokon v novembri 2017 uverejnila oznámenie o „Budúcnosti potravín a poľnohospodárstva“ a v máji 2018 predstavila viacročný finančný rámec na obdobie 2021 – 2027. V júni 2018 predložila súvisiace legislatívne návrhy, čím sa začal proces reformy SPP po roku 2020.³⁵

---

³⁵ MASSOT, Albert. Nástroje SPP a ich reformy [online]. Informačné listy o Európskej únii, Európsky parlament, 2021. [cit. 2022-4-10]. Dostupné na: <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/sk/sheet/107/the-common-agricultural-policy-instruments-and-reforms>

2. Cieľ a metodika práce

Napriek postupnému kráteniu výdavkov za posledné desaťročia, Spoločná poľnohospodárska politika Európskej únie (SPP) stále tvorí značnú časť celkového rozpočtu EÚ. SPP je jednou z najdiskutovanejších a najkontroverznejších politík EÚ.

Naším hlavným cieľom práce je poskytnúť prehľad aktuálneho stavu Spoločnej poľnohospodárskej politiky, charakterizovať jej vývoj a najnovšiu reformu pre obdobie rokov 2023 – 2027.

Čiastkové ciele práce:

1. Naštudovanie odbornej literatúry od domácich a zahraničných autorov na danú problematiku.
2. Podrobná charakteristika princípov, cieľov a financovania súčasnej SPP.
3. Analýza reforiem SPP.
4. Predstavenie SPP na obdobie 2023 – 2027.
5. Zhodnotenie finančného rámca SPP na roky 2021 – 2027 a strategického plánu Slovenska.
6. Charakteristika Európskej zelenej dohody a jej stratégie „Z farmy na stôl.“
7. Formulácia záverov.

Na vypracovanie práce a dosiahnutie hlavného cieľa, ako aj čiastkových cieľov sme použili nasledovné metódy:

1. Rešerš a analýza odbornej literatúry domácich a zahraničných, pričom sme využili:
  - a) odborné knihy
  - b) internet
2. Analýza súčasnej SPP a jej vývoja.
3. Analýza a komparácia cieľov SPP na obdobie 2023 – 2027.
4. Komparácia návrhu rozpočtu SPP na obdobie 2021 – 2027, pričom sme využili grafické znázornenie.
5. Analýza EZD a stratégie „Z farmy na stôl.“
6. Metóda syntézy a dedukcie pri zhodnotení záverov.

3. Výsledky práce

3.1. Spoločná poľnohospodárska politika na obdobie 2023 – 2027

V roku 2018 Európska komisia predložila návrh reformy spoločnej poľnohospodárskej politiky (SPP), v ktorom zaviedla nový spôsob fungovania s cieľom modernizovať a zjednodušiť poľnohospodársku politiku EÚ. Po rozsiahlych rokovaní medzi Európskym parlamentom, Radou EÚ a Európskou komisiou sa dosiahla dohoda a nová SPP bola formálne prijatá 2. decembra 2021. Nová SPP, ktorá sa má začať uplatňovať od 1. januára 2023, je založená na flexibilnejšom výkone a prístupe orientovanom na výsledky, ktorý berie do úvahy miestne podmienky a potreby a zároveň zvyšuje ambície EÚ v oblasti udržateľnosti. Je postavená na desiatich cieľoch, ktoré sú zároveň podkladom, na základe ktorého krajiny EÚ navrhujú svoje strategické plány SPP.³⁶

Národné strategické plány (NSP, National Strategic Plan) sú jednou z hlavných novinek reformovanej SPP, ktorá bude platiť od roku 2023 do roku 2027. Prostredníctvom týchto plánov krajiny EÚ musia detailne opísať ako budú plniť celoeurópske ciele reformovanej SPP a zároveň reagovať na potreby farmárov a vidieckych spoločností. Inak povedané, kým Európska komisia bude určovať všeobecné smerovanie budúcej SPP, spôsob plnenia bude tentoraz na národných správach. Do konca roka 2021 mohli členské štáty predložiť svoje národné plány na schválenie od Komisie.³⁷

S úmyslom pomôcť odvetviu poľnohospodárstva v EÚ vyrovnáť sa so súčasnými globálnymi výzvami je zámerom novej SPP podporiť prechod na inteligentné, udržateľné, konkurencieschopné, odolné a rozmanité poľnohospodárske odvetvie, aby sa zaistila dlhodobá potravinová bezpečnosť. Táto SPP prináša pokrok z hľadiska opatrení v oblasti klímy, ochrany prírodných zdrojov, zachovania a zvýšenia biodiverzity, so snahou posilniť sociálno-ekonomickú štruktúru vidieckych oblastí. To sa odráža v desiatich konkrétnych

---

³⁶ Európska komisia. *CAP strategic plans* [online]. [cit. 2022-4-13]. Dostupné na: https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/key-policies/common-agricultural-policy/cap-strategic-plans_sk

³⁷ FORTUNA, Gerardo – FOOTE, Natasha. *Special CAPitals Agrifood Brief: A closer look at CAP plans* [online]. In EURACTIV, 7.3.2022 [cit. 2022-4-13]. Dostupné na: <https://www.euractiv.com/section/agriculture-food/news/special-capitals-agrifood-brief-a-closer-look-at-cap-plans/>

cieľoch SPP, ktoré sú prepojené so spoločnými cieľmi EÚ v oblasti sociálnej, environmentálnej a ekonomickej udržateľnosti v poľnohospodárstve a na vidieku.³⁸

3.1.1. Ciele SPP na obdobie 2023 – 2027

SPP na obdobie rokov 2023 - 2027 sa bude opierať o desať kľúčových cieľov, na základe ktorých by mali členské štáty postaviť svoje strategické plány:

1. podpora hospodársky udržateľného poľnohospodárskeho príjmu – príjmy agropodnikov v EÚ sú stále výrazne nižšie ako priemerné príjmy hoci sa tento rozdiel znižuje v dôsledku štrukturálnych zmien spôsobených v dôsledku odlivu pracovných síl z poľnohospodárstva v poslednom desaťročí. Príjmy poľnohospodárov v roku 2017 boli v priemere takmer o 50% nižšie ako príjmy, ktoré mohli získať z inej práce. Pred desiatimi rokmi bol tento pomer tretinový.
2. zvýšenie konkurencieschopnosti – poľnohospodárska produktivita v EÚ je už teraz vysoká, čiastočne vďaka zvýšenej produktivite práce. Stagnácia posledných rokov však prináša výzvy, ktorým čelí poľnohospodársky sektor aj občania v EÚ, ako sú ceny potravín, zmena klímy a strata biodiverzity.
3. zlepšenie postavenia poľnohospodárov v hodnotovom reťazci – potravinový reťazec sa tiahne od výrobcov potrebných vstupov, ako osív a hnojív, až po 500 miliónov spotrebiteľov v EÚ. Poľnohospodárstvo a súvisiace odvetvia vytvárajú veľký počet pracovných miest, avšak poľnohospodárstvo sa vyznačuje stagnujúcim a nízkym podielom pridanej hodnoty v hodnotovom reťazci v dôsledku vysokých vstupných nákladov, rozdielov vo výrobe a zavádzaní nových služieb.
4. zmierňovanie klimatických zmien – v roku 2016 poľnohospodárstvo v EÚ vrátane využívania pôdy a zmien vo využívaní pôdy (LULUC, land-use and land-use change), trávnatých plôch a ornej pôdy predstavovalo 12% všetkých emisií skleníkových plynov v EÚ. Poľnohospodárstvo EÚ je voči zmene klímy citlivejšie ako väčšina ostatných odvetví hospodárstva.
5. efektívne využívanie prírodných zdrojov – hoci nejde o problém, ktorý by bol jednotne pocíťovaný v celej Európe, zdravie pôdy vyvoláva mnohé obavy. Pôda absorbuje všetky dôsledky ľudskej prítomnosti, a to tak z hľadiska priamych činností, ktoré na nej

---

³⁸ European Commission. *CAP Strategic Plans and Commission observations* [online]. [cit. 2022-4-13]. Dostupné na: https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/food-farming-fisheries/key_policies/documents/overview-cap-plans-ol-220331.pdf

vykonávame (intenzívne pestovanie plodín, zavlažovanie, zhutňovanie, znečisťovanie atď.), ako aj z hľadiska oslabenia jej schopnosti reagovať na iné prírodné vplyvy, ako v prípade vodnej erózie.

6. prispieť k zastaveniu a zvráteniu straty biodiverzity – podľa dostupných údajov biodiverzita poľnohospodárskej pôdy v EÚ klesá a ovplyvňujú ju rôzne faktory. Medzi ne patrí prítomnosť biotopov, ako sú živé ploty, okraje polí, suché kamenné múry a izolované stromy.
7. prilákať a udržať mladých poľnohospodárov – mladí agropodnikatelia čelia výzvam ako je nízka ziskovosť, vysoké ceny pôdy a ich nízka dostupnosť, ťažký prístup k úverom a nedostatočné znalosti. Životaschopný agrosektor však potrebuje kvalifikovaných mladých poľnohospodárov, aby mohol reagovať na spoločenské požiadavky, od kvalitných potravín až po environmentálne verejné statky.
8. podporiť zamestnanosť, rast a rodovú rovnosť vo vidieckych oblastiach – izolované vidiecke oblasti trpia viac nedostatkom sociálneho začlenenia a slabou výkonnosťou trhu práce v porovnaní s vidieckymi regiónmi, ktoré sú blízko mestských pólov. Tieto regióny, ktoré sa viac spoliehajú na primárny sektor a jeho prepojenie s potravinovým reťazcom, majú príjem na obyvateľa o tretinu nižší, ako je priemer EÚ.
9. reagovanie na požiadavky spoločnosti v oblasti potravín a zdravia – antimikrobiálna rezistencia (AMR) je výzvou, ktorá si vyžaduje zvýšenú pozornosť, pokiaľ ide o používanie antimikrobiálnych látok v chove zvierat. AMR je zodpovedná za rastúci počet úmrtí v EÚ aj na celom svete, za značnú ekonomickú záťaž (napr. náklady na zdravotnú starostlivosť) a za neznáme náklady spojené so živočíšnou výrobou.
10. podpora v oblasti poznatkov a inovácií – modernizácia s využitím technológií na riadiace a administratívne účely je kľúčovým faktorom zjednodušenia, čoho výsledkom by mali byť pravidlá na úrovni príjemcov lepšie prispôbené ich potrebám a ľahšie ovládateľné.

39

---

³⁹ Európska komisia. *Kľúčové politické ciele novej SPP* [online]. [cit. 2022-4-14]. Dostupné na: https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/key-policies/common-agricultural-policy/new-cap-2023-27/key-policy-objectives-new-cap_sk

Komparácia cieľov SPP

Ciele SPP pri jej zavedení v roku 1962	Ciele SPP na obdobie 2023 – 2027
<ul style="list-style-type: none"> • zvýšiť produktivitu poľnohospodárstva • zabezpečiť poľnohospodárom primeranú životnú úroveň • zaručiť dostupnosť potravín • stabilizovať trhy • vytvoriť spoľahlivý dodávateľský reťazec s primeranými cenami • zosúladiť pravidiel hospodárskej súťaže vo všetkých krajinách.⁴⁰	<ul style="list-style-type: none"> • zabezpečiť spravodlivý príjem pre poľnohospodárov • zvýšiť konkurencieschopnosť • zlepšiť postavenia farmárov v hodnotovom reťazci • prijať opatrenia v oblasti zmeny klímy • ochrana životného prostredia • zachovanie krajiny a biodiverzity • podpora generácie obnovy • oživiť vidiecke oblasti • ochrana kvality potravín a zdravia • podpora vedomostí a inovácií.⁴¹

3.1.2. Rozpočet na roky 2021 – 2027

Dlhodobý rozpočet EÚ na roky 2021 - 2027 vrátane NextGenerationEU predstavuje v bežných cenách celkovo 2,018 bilióna eur, čo predstavuje zdroje na nápravu ekonomických a sociálnych škôd spôsobených pandémiou koronavírusu a na prechod k modernej a ekologickejšej Európe. Balík pozostáva z dlhodobého rozpočtu na roky 2021 – 2027, viacročný finančný rámec (MFF, multiannual financial framework) vo výške 1,211 bilióna eur v bežných cenách a dočasného nástroja na oživenie hospodárstva, NextGenerationEU, vo výške 806,9 miliárd eur v bežných cenách. Tento rozpočet je najväčším stimulačným balíkom, aký bol kedy financovaný z fondov EÚ.⁴²

Návrh Komisie na viacročný finančný rámec predstavil rozpočet aj pre poľnohospodárstvo na roky 2021 – 2027. EÚ bude naďalej venovať veľkú časť svojho rozpočtu na poľnohospodárstvo (30,9% z celkového balíka). Odchod Spojeného kráľovstva, ktoré bolo

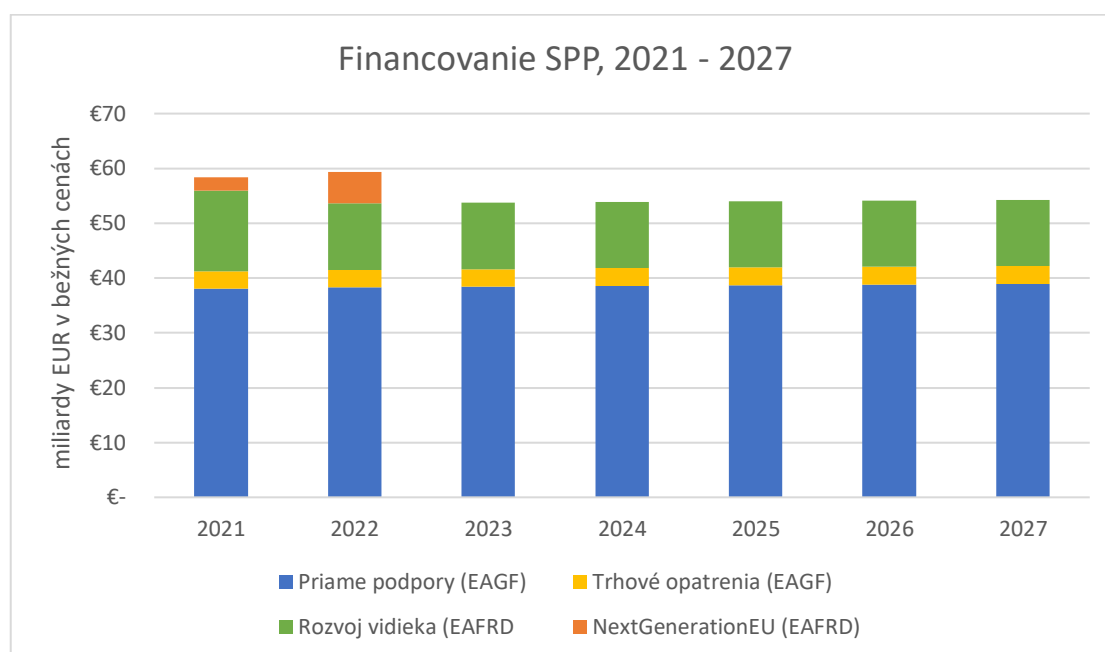
⁴⁰ Európska rada – Rada EÚ. *Chronologický prehľad – história SPP* [online]. 3.2.2022 [cit. 2022-4-14]. Dostupné na: <https://www.consilium.europa.eu/sk/policies/cap-introduction/timeline-history/>

⁴¹ Európska komisia. *Kľúčové politické ciele novej SPP* [online]. [cit. 2022-4-14]. Dostupné na: https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/key-policies/common-agricultural-policy/new-cap-2023-27/key-policy-objectives-new-cap_sk

⁴² Európska komisia. *Okruhy: kategórie výdavkov* [online]. [cit. 2022-4-15]. Dostupné na: https://ec.europa.eu/info/strategy/eu-budget/long-term-eu-budget/2021-2027/spending/headings_sk

čistým prispievateľom do rozpočtu, a finančné potreby vyplývajúce z nových priorít EÚ, ako migrácia, digitálne hospodárstvo, vonkajšie hranice a doprava, prispeli k zníženiu rozpočtu SPP až o 15%.⁴³

Celková suma pridelená na SPP predstavuje 386,6 miliardy eur a je rozdelená medzi dva piliere SPP. Rozpočet EAGF (prvý pilier) predstavuje 291,1 miliardy eur, z čoho až 270 miliárd EUR sa vynaloží na systém podpory príjmov a zvyšok pôjde na podporu poľnohospodárskych trhov. Rozpočet na EAFRD (druhý pilier) je 95,5 miliardy eur. Táto suma zahŕňa 8,1 miliardy eur z NextGenerationEU na oživenie hospodárstva a riešenie problémov spojených s pandémiou COVID-19. Približne 30% prostriedkov z NextGenerationEU bude k dispozícii v roku 2021 a zvyšných 70% sa uvoľní v roku 2022.⁴⁴

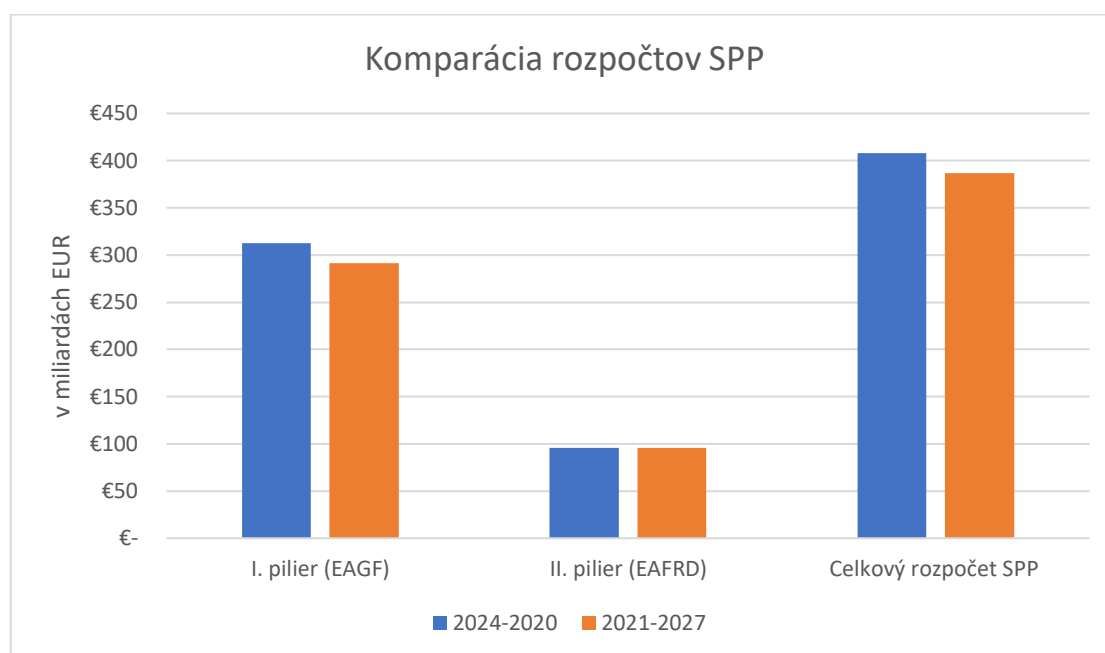
Zdroj: vlastné spracovanie údajov podľa Európskej komisie

Aby členské štáty mohli lepšie zosúladiť politiku prioritám svojich agrosektorov, budú mať právo presunúť 25% prostriedkov SPP medzi podporou príjmov a rozvojom vidieka. Krajiny EÚ toto môžu uplatniť na určité účely, ako je podpora cieľov v oblasti životného prostredia

⁴³ NÈGRE, François. *Spoločná poľnohospodárska politika po roku 2020* [online]. Informačné listy o Európskej únii, 2022 [cit. 2022-4-15]. Dostupné na: <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/sk/sheet/113/towards-a-post-2020-common-agricultural-policy>

⁴⁴ Európska komisia. *Common agricultural policy funds* [online]. [cit. 2022-4-16]. Dostupné na: https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/key-policies/common-agricultural-policy/financing-cap/cap-funds_sk

a klímy, podpora mladých poľnohospodárov a v prípade, že krajiny majú podpriemerné priame platby.⁴⁵

Zdroj: vlastné spracovanie údajov podľa Európskej komisie

Slovensko dostane v rokoch 2023 až 2027 z prvého piliera 2,04 miliardy eur. SPP poskytuje slovenským poľnohospodárom len na priamych platbách ročne 410 miliónov eur. Na program rozvoja vidieka na roky 2023 – 2027 získa Slovensko 2,05 miliardy eur. Štát bude spolufinancovať takmer 37% tejto sumy zo štátneho rozpočtu, čo predstavuje ďalších 758 miliónov eur. Slovensko tak dostane v rámci druhého piliera v priemere 411 miliónov eur ročne.⁴⁶

3.2. Národný strategický plán Slovenska

Slovenská vláda schválila a zaslala na kontrolu Európskej komisii svoj strategický plán 10. februára 2022. Najkontroverznejšou témou pri príprave NSP bolo prerozdelenie finančných prostriedkov z prvého piliera medzi veľké a malé farmy. Slovensko má jednu z najväčších

⁴⁵ Európska komisia. *The new common agricultural policy: 2023-27* [online]. [cit. 2022-4-16]. Dostupné na: https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/key-policies/common-agricultural-policy/new-cap-2023-27_sk#strongbudget

⁴⁶ KOREŇ, Marián. *Koľko, kedy a kam? Pozrite si základné údaje o európskych agrodotáciách (INFOGRAFIKA)* [online]. In EURACTIV, 4.1.2022 [cit. 2022-4-16]. Dostupné na: <https://euractiv.sk/section/ekonomika-a-euro/infographic/kolko-kedy-a-kam-pozrite-si-zakladne-udaje-o-europskych-agrodotaciach-infografika/>

priemerných veľkostí fariem v EÚ, a to z hľadiska veľkosti obhospodarovanej pôdy, ale aj koncentrácie priamych platieb, ktorá je najvyššia zo všetkých členských štátov EÚ. Päťina najväčších príjemcov dostáva približne 94 % všetkých priamych platieb.

Spory sa vedú najmä o to, či sú pri výrobe potravín efektívnejší veľkí alebo malí poľnohospodári. Ministerstvo sa rozhodlo pre druhú možnosť. V novom programovom období slovenská vláda po prvýkrát zavedie strop priamych platieb vo výške 100 000 eur a tiež prerozdelenie platieb (redistributive payments) v hodnote 80 eur na prvých 100 hektárov a 40 eur na ďalších 50 hektárov. Okrem toho budú mladí poľnohospodári dostávať aj doplnkovú platbu. Preto poľnohospodári mladší ako 40 rokov, ktorí vlastnia farmy s rozlohou do 150 hektárov, dostanú 300 eur na hektár, čo je takmer o 200 eur viac ako "štandardní" poľnohospodári.

Ďalšou kľúčovou výzvou na Slovensku je rozdrobenosť pôdy, ktorá bola zdedená z čias kolektivismu a komunizmu. Na jej riešenie plánovalo ministerstvo pôdohospodárstva vyčleniť až 200 miliónov eur z Programu rozvoja vidieka. Podľa SPPK ide o celospoločenský a medzisektorový problém, ktorý by sa nemal riešiť z peňazí určených pre poľnohospodárov a rozvoj vidieka. Ministerstvo nakoniec ustúpilo a namiesto toho vyčlenilo 40 miliónov eur na úpravu vlastníctva pôdy.⁴⁷

Pomerne pozitívne hodnotia NSP aj environmentalisti, ktorí sa podieľali na jeho príprave. Za najväčšiu zmenu podľa nich považujú nové eko-schémy, ktoré sa majú zamerať najmä na ochranu biodiverzity poľnohospodárskej pôdy a zdravia pôdy. „Dlhodobo zlé nastavenie poľnohospodárskej politiky v Európe, ktoré cielilo na plochu a na podporu každého hektára, viedlo k intenzifikácii poľnohospodárstva a k úbytku akýchkoľvek menej produktívnych častí, kde by mala príroda priestor. Často sa rozorali medze alebo okraje ciest, ktoré neboli veľmi efektívne na hospodárenie, ale nastavenie poľnohospodárstva k tomu farmárov nútilo. Na Slovensku boli dotácie dlhodobo nesprávne nastavené. Nemali sme tu takmer žiadnu širšiu podporu pre farmárov, ktorí by chceli hospodáriť šetrne, s ohľadom na chránené územia. Tí, ktorí by do toho chceli ísť, by na takom hospodárení prerábali,“ hovorí Jozef

---

⁴⁷ FORTUNA, Gerardo – FOOTE, Natasha. *Special CAPitals Agrifood Brief: A closer look at CAP plans* [online]. In EURACTIV, 7.3.2022 [cit. 2022-4-13]. Dostupné na: <https://www.euractiv.com/section/agriculture-food/news/special-capitals-agrifood-brief-a-closer-look-at-cap-plans/>

Ridzoň zo Slovenskej ornitologickej spoločnosti, Birdlife. Dodal, že „nová poľnohospodárska politika toto už rieši. Je to veľký nástroj, ktorý neovplyvňuje len poľnohospodárstvo, ale aj vzhľad krajiny, vzácne druhy a chránené územia. Podarilo sa presadiť niektoré veci, ktoré ak reálne prejdú do praxe, tak by sme mohli vidieť zmenu v krajine.“⁴⁸

3.3. Európska zelená dohoda

Klimatické zmeny a degradácia životného prostredia predstavujú pre Európu a svet existenciálnu hrozbu. Na riešenie týchto výziev sa Európskou zelenou dohodou (EZD) premení hospodárstvo EÚ na moderné, konkurencieschopné hospodárstvo účinne využívajúce zdroje. Táto dohoda má zabezpečiť, aby sa do roku 2050 znížili emisie skleníkových plynov na nulu, hospodársky rast bol oddelený od využívania zdrojov a aby na transformácii neustratili žiadni jednotlivci ani regióny. EZD taktiež ukazuje cestu z krízy spôsobenej pandémiou COVID-19. Jedna tretina z 1,8 bilióna eur, ktoré sú k dispozícii v rámci sedemročného rozpočtu EÚ a NextGenerationEU, sa použije na financovanie cieľov dohody. V dohode sa sľubuje:

čisté ovzdušie, čistá voda, zdravá pôda a biodiverzita	modernizované a energeticky účinné budovy	cenovo dostupné zdravé potraviny	lepšia verejná doprava
čistejšie energie a inovatívne technológie	opraviteľné a recyklovateľné výrobky	pracovné miesta odolné voči zmenám	globálne konkurencieschopný a odolný priemysel ⁴⁹

3.3.1. Stratégia „Z farmy na stôl“

V máji 2020 Komisia predstavila svoju stratégiu "Z farmy na stôl" („farm to fork“ strategy) ktorá je jedným z kľúčových opatrení EZD. Snahou tejto stratégie, ktorá má pomôcť

⁴⁸ MÄKKÁ, Soňa. *Ornitológ Jozef Ridzoň: Nová poľnohospodárska politika môže zmeniť krajinu, je to najväčší posun od vstupu do Únie* [online]. 17.2.2022 [cit. 2022-4-16]. Dostupné na: https://dennikn.sk/2724223/ornitolog-jozef-ridzon-nova-polnohospodarska-politika-moze-zmenit-krajinu-je-to-najvacsi-posun-od-vstupu-do-unie/?_ga=2.52627308.514924921.1650195908-904530870.1619262252#p_lock

⁴⁹ Európska komisia. *Európska zelená dohoda* [online]. [cit. 2022-4-17]. Dostupné na: https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal_sk#thematicareas

dosiahnuť klimatickú neutralitu do roku 2050, je posunúť súčasný potravinový systém EÚ smerom k trvalo udržateľnému modelu. Agropotravinársky sektor pôsobí významne na životné prostredie. Medzivládny panel o zmene klímy (IPCC, Intergovernmental Panel on Climate Change) uvádza, že približne jedna tretina globálnych emisií skleníkových plynov pochádza z potravinových systémov. Súčasný model stravovania je škodlivý aj pre ľudské zdravie, keďže viac ako 50% dospelých Európanov má nadváhu.⁵⁰

Podľa Fransa Timmermansa, Viceprezidenta Európskej komisie "kríza spôsobená koronavírusom ukázala, akí sme všetci zraniteľní a aké dôležité je obnoviť rovnováhu medzi ľudskou činnosťou a prírodou. Jadrom EZD sú stratégie v oblasti biodiverzity a „Z farmy na stôl“, ktoré poukazujú na novú a lepšiu bilanciu prírody, potravinových systémov a biodiverzity; na ochranu zdravia a blahobytu našich ľudí a zároveň na zvýšenie konkurencieschopnosti a odolnosti EÚ."

Komisia bude konať s cieľom do roku 2030:

- znížiť používanie chemických a nebezpečnejších pesticídov o 50% – používanie pesticídov v poľnohospodárstve prispieva k znečisťovaniu pôdy, vody a ovzdušia;
- znížiť úbytok živín aspoň o 50% a zároveň zabezpečiť, aby sa nezhoršila úrodnosť pôdy a znížiť používanie hnojív aspoň o 20% – nadbytočné množstvo živín v životnom prostredí je hlavným zdrojom znečistenia ovzdušia, pôdy a vody, čo má negatívny vplyv na biodiverzitu a klímu;
- znížiť predaj antimikrobiálnych látok pre hospodárske zvieratá a akvakultúru o 50% – AMR spojená s používaním antimikrobiálnych látok v zdravotníctve zvierat a ľudí vedie v EÚ každoročne k úmrtiu približne 33-tisíc ľudí;
- podporiť rozvoj ekologického poľnohospodárstva v EÚ s cieľom dosiahnuť, aby sa 25% celkovej poľnohospodárskej pôdy bola obrábaná ekologickým spôsobom – ekologické poľnohospodárstvo je šetrné k životnému prostrediu a je potrebné ho ďalej rozvíjať.⁵¹

---

⁵⁰ Európska rada – Rada EÚ. *Z farmy na stôl* [online]. 11.4.2022 [cit. 2022-4-17]. Dostupné na: <https://www.consilium.europa.eu/sk/policies/from-farm-to-fork/>

⁵¹ European Commission. *From farm to fork: Our food, our health, our planet, our future* [online]. 2020 [cit. 2022-4-17]. Dostupné na: [file:///Users/andreafulopova/Downloads/factsheet-farm-fork_en.pdf%20\(2\).pdf](file:///Users/andreafulopova/Downloads/factsheet-farm-fork_en.pdf%20(2).pdf)

Europoslanec Michal Wiezik hovorí, že táto stratégia „medzi obyvateľstvom ako aj medzi vodármi, dokonca medzi poľovníkmi má veľkú podporu. Naopak, veľký odpor sa vzniesol voči tejto stratégii so strany veľkých poľnohospodárskych koncernov alebo napríklad výrobcov pesticídov a hnojív.“⁵²

---

⁵² EURÓPSKE NOVINY. *Europoslanec Michal Wiezik podrobne o stratégii z farmy na stôl: Používanie pesticídov sa zníži o 50%* [online]. 7.11.2021 [cit. 2022-4-17]. Dostupné na: <https://europskenoviny.sk/2021/11/07/europoslanec-michal-wiezik-podrobne-o-strategii-z-farmy-na-stol-pouzivanie-pesticidov-sa-znizi-o-50/>

Záver

Prešlo 60 rokov od vzniku Spoločnej poľnohospodárskej politiky EÚ ale jej podstata sa nemení. Bol to práve povojnový stav, kedy Európania nemali prístup k dostatočným množstvám potravín, čo donútilo EHS k založeniu SPP. Začiatocnými cieľmi SPP boli zabezpečenie dobrej životnej úrovne pre obyvateľov vidieka a spoľahlivosť dodávok cenovo dostupných potravín pre spotrebiteľov. Aj keď v súčasnosti je situácia iná a poľnohospodárstvu sa v EÚ darí, medzi hlavné ciele SPP patrí zvyšovanie poľnohospodárskej výroby, poskytovanie spravodlivých miezd pre agropodnikateľov, podporovať trvalo udržateľné hospodárenie a udržiavať vidiek pri živote.

Po svojom založení sa SPP financovalo z Európskeho poľnohospodárskeho orientačného a záručného fondu, ktorý bol rozdelený na záručnú a usmerňovaciu sekciu. Od roku 2007 sa SPP financuje z dvoch fondov, ktorými sú Európsky poľnohospodársky záručný fond a Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka. EAGF je prvým pilierom SPP a zahŕňa podporu príjmov a spoločnú organizáciu trhov, tzv. trhové opatrenia. Druhým pilierom SPP je rozvoj vidieka, ktorý je financovaný z EAFRD. SPP je často kritizované práve z dôvodu, že je najväčšou čiastkou rozpočtu EÚ, v roku 1985 tvorila až 73%. Dôvodom preto je, že SPP je jednou z mála politík EÚ, ktoré sú z veľkej časti financované len z rozpočtu EÚ, pričom ostatné politiky sú podporované aj členskými štátmi. Za posledných 30 rokov sa však podiel SPP na rozpočte výrazne skracoval, za obdobie 2014 – 2020 bol už len 37,8%.

V roku 2018 bol predložený návrh novej reformy SPP, ktorá sa má začať uplatňovať od 1. januára 2023. Nová reforma na obdobie 2023 - 2027 prináša doteraz najväčší pokrok z hľadiska opatrení v oblasti zmeny klímy, ochrany prírodných zdrojov a zvýšenia biodiverzity. To sa odráža aj na desiatich kľúčových cieľoch o ktoré sa nová SPP bude opierať. Nová reforma sa snaží zmodernizovať a zjednodušiť SPP, pričom pokračuje v cieľoch z predchádzajúceho obdobia, ako je konkurencieschopnosť, udržateľnosť, dlhodobá potravinová bezpečnosť a rozmanitosť poľnohospodárskeho odvetvia. Medzi environmentálne ciele patrí napríklad zmierňovanie klimatických zmien, zvrátenie straty biodiverzity a efektívne využívanie prírodných zdrojov.

Rozpočet SPP na obdobie 2021 – 2027 sa bude financovať z dlhodobého rozpočtu EÚ a z NextGenerationEU, čo predstavuje v bežných cenách celkovo 2,018 bilióna eur. EÚ bude naďalej venovať veľkú časť svojho rozpočtu na poľnohospodárstvo, 30,9% z celkového balíka. Suma pridelená na SPP predstavuje 386,6 miliardy eur, ktorá je rozdelená medzi dva piliere SPP. Podpora príjmov a poľnohospodárskych trhov (prvý pilier) predstavuje 291,1 miliardy eur a na rozvoj vidieka (druhý pilier) bude pridelených 95,5 miliardy eur. Členské štáty budú mať právo presunúť až 25% prostriedkov SPP medzi prvým a druhým pilierom. Slovensko dostane v rokoch 2023 – 2027 2,04 miliardy eur z prvého piliera a 2,05 miliardy eur na program rozvoja vidieka.

V máji 2020 Komisia EÚ predstavila svoju stratégiu "Z farmy na stôl", ktorá je jedným z kľúčových opatrení Európskej zelenej dohody. EZD má zabezpečiť, aby sa do roku 2050 znížili emisie skleníkových plynov na nulu, hospodársky rast bol oddelený od využívania prírodných zdrojov a aby na týchto zmenách nestratili jednotlivci ani regióny. Na jej financovanie bude použitá jedna tretina sedemročného rozpočtu EÚ a NextGenerationEU (1,8 bilióna). Stratégia „Z farmy na stôl“ má pomôcť dosiahnuť ciele EZD, ako klimatická neutralita do roku 2050, a prispieť k trvalo udržateľnému potravinovému systému, keďže približne jedna tretina globálnych emisií skleníkových plynov pochádza z potravinových systémov.

Novej reforme SPP na obdobie 2023 – 2027 mnohí environmentalisti a aktivisti vyčítajú, že nie je v súlade s Európskou zelenou dohodou. Reformy SPP neprijali všetci zákonodarcovia EÚ, pričom niektorí z nich tvrdili, že nie sú v súlade s globálnymi klimatickými cieľmi a sú aj proti záujmom malých poľnohospodárov. Mnohí poukazujú na to, že jej súčasná podoba zvyhodňuje špinavé poľnohospodárske postupy, plytvá verejnými prostriedkami a je živnou pôdou pre korupciu. Taktiež je tu obava, že aj nová SPP bude pokračovať v nespravodlivých praktikách a väčšinu prostriedkov opäť dostanú veľké poľnohospodárske zoskupenia.

Zoznam použitej literatúry

Knižné zdroje a publikácie

LIPKOVÁ, Ľudmila. Európska únia. 1. vyd. Bratislava : Sprint dva, 2011. 446 s. ISBN 978-80-89393-33-6.

VIDOVÁ, Jarmila. *Hospodárska politika Európskej únie*. 1. vyd. Bratislava: Vydavateľstvo EKONÓM, 2015. 440 s. ISBN 978-80-225-4161-9.

BRACJUN, Anatolij. *Hospodárska politika Európskej únie*. Bratislava: Vydavateľstvo EKONÓM, 2005. 200 s. ISBN 80-225-1978-2.

Elektronické zdroje:

Európai Bizottság Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Főigazgatóság. *Az EU közös agrárpolitikájának bemutatása* [online]. Publication.europa.eu, 2005. s. 6. ISBN 978-97-79-09423-1. Dostupné na: http://www.terport.hu/webfm_send/546

EURÓPSKA ÚNIA. *Spoločná poľnohospodárska politika* [online]. EURACTIV Slovensko. [cit. 2022-03-31]. Dostupné na: <https://www.europskaunia.sk/spolocna-polnohospodarska-politika>

Európska komisia. *Spoločná poľnohospodárska politika v skratke* [online]. [cit. 2022-03-31]. Dostupné na: https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/key-policies/common-agricultural-policy/cap-glance_sk#title

Európska komisia, Generálne riaditeľstvo pre komunikáciu. *Pol'nohospodárstvo : partnerstvo Európy a poľnohospodárov* [online]. Publications Office, 2017. 16 s. ISBN 978-92-79-59594-3. Dostupné na: <https://data.europa.eu/doi/10.2775/6783>

CVCE. European NAvigator. Etienne Deschamps. *The setting up of the CAP* [online]. CVCE.EU by UNILU, 2016. 4 s. [cit. 2022-4-1]. Dostupné na: https://www.cvce.eu/obj/the_setting_up_of_the_cap-en-26ba3d65-d639-41ef-bf20-3e64e2355be4.html

MASSOT, Albert. *Financovanie SPP* [online]. Informačné listy o Európskej únii, Európsky parlament, 2021. [cit. 2022-4-3]. Dostupné na: <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/sk/sheet/106/financing-of-the-cap>

Európska komisia. *Common agricultural policy funds* [online]. [cit. 2022-4-4]. Dostupné na: https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/key-policies/common-agricultural-policy/financing-cap/cap-funds_sk

Európska komisia. *Podpora príjmu poľnohospodárov v skratke* [online]. [cit. 2022-4-5]. Dostupné na: https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/key-policies/common-agricultural-policy/income-support/income-support-explained_sk

Európska komisia. *Vysvetlenie trhových opatrení* [online]. [cit. 2022-4-6]. Dostupné na: https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/key-policies/common-agricultural-policy/market-measures/market-measures-explained_sk

Európska komisia. *Rozvoj vidieka* [online]. [cit. 2022-4-7]. Dostupné na: https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/key-policies/common-agricultural-policy/rural-development_sk

SZABÓ, Marcel. *A közös mezőgazdasági politika* [online]. Budapešť: PPKE JÁK, 2018. 6 s. Dostupné na: <https://docplayer.hu/109579902-A-koz-os-mezogazdasagi-politika-szabo-marcel-tanszekvezeto-egyetemi-tanar-ppke-jak.html>

DELAYEN, Céline. *The Common Agricultural Policy: A Brief Introduction* [online]. Minneapolis: Institute for Agriculture and Trade Policy, 2007. 4 s. Dostupné na: https://www.iatp.org/sites/default/files/451_2_100145_0.pdf

SCRIECIU, Şerban. *Socioeconomic and Environmental Impacts on Agriculture in the New Europe: Post-communist transition and access to the European Union*. [online]. 1. vyd. London and New York: Routledge, 2011, 221 s. ISBN 978-0-415-47588-4. Dostupné na: <https://books.google.sk/books?hl=sk&lr=&id=4nqOEKKEVrIC&oi=fnd&pg=PA74&dq=>

%22common+agricultural+policy+reforms%22+%22european+union%22&ots=djybjmBU
Jl&sig=0IGrSGzcNrGW39vjarHZfGQwsZc&redir_esc=y#v=onepage&q&f=false

Department for Environment Food and Rural Affairs. *Agenda 2000, Reform of the Common Agricultural Policy (CAP) and Cross-Compliance*. [online]. Hertfordshire: Agricultural Document Library, 2011. [cit. 2022-4-8]. Dostupné na: <http://adlib.everysite.co.uk/adlib/defra/content.aspx?id=000HK277ZW.0A5NJXPT6P0HN>

MASSOT, Albert. *Nástroje SPP a ich reformy* [online]. Informačné listy o Európskej únii, Európsky parlament, 2021. [cit. 2022-4-9]. Dostupné na: <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/sk/sheet/107/the-common-agricultural-policy-instruments-and-reforms>

Európska rada – Rada EÚ. *Reforma spoločnej poľnohospodárskej politiky po roku 2013* [online]. 29.1.2019 [cit. 2022-4-10]. Dostupné na: <https://www.consilium.europa.eu/sk/policies/cap-reform/>

Európska komisia. *CAP strategic plans* [online]. [cit. 2022-4-13]. Dostupné na: https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/key-policies/common-agricultural-policy/cap-strategic-plans_sk

FORTUNA, Gerardo – FOOTE, Natasha. *Special CAPitals Agrifood Brief: A closer look at CAP plans* [online]. In EURACTIV, 7.3.2022 [cit. 2022-4-13]. Dostupné na: <https://www.euractiv.com/section/agriculture-food/news/special-capitals-agrifood-brief-a-closer-look-at-cap-plans/>

European Commision. *CAP Strategic Plans and Commission observations* [online]. [cit. 2022-4-13]. Dostupné na: https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/food-farming-fisheries/key_policies/documents/overview-cap-plans-01-220331.pdf

Európska komisia. *Kľúčové politické ciele novej SPP* [online]. [cit. 2022-4-14]. Dostupné na: https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/key-policies/common-agricultural-policy/new-cap-2023-27/key-policy-objectives-new-cap_sk

Európska rada – Rada EÚ. *Chronologický prehľad – história SPP* [online]. 3.2.2022 [cit. 2022-4-14]. Dostupné na: <https://www.consilium.europa.eu/sk/policies/cap-introduction/timeline-history/>

Európska komisia. *Okruhy: kategórie výdavkov* [online]. [cit. 2022-4-15]. Dostupné na: https://ec.europa.eu/info/strategy/eu-budget/long-term-eu-budget/2021-2027/spending/headings_sk

NÈGRE, François. *Spoločná poľnohospodárska politika po roku 2020* [online]. Informačné listy o Európskej únii, 2022 [cit. 2022-4-15]. Dostupné na: <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/sk/sheet/113/towards-a-post-2020-common-agricultural-policy>

Európska komisia. *The new common agricultural policy: 2023-27* [online]. [cit. 2022-4-16]. Dostupné na: https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/key-policies/common-agricultural-policy/new-cap-2023-27_sk#strongbudget

KOREŇ, Marián. *Kolko, kedy a kam? Pozrite si základné údaje o európskych agrodotáciách (INFOGRAFIKA)* [online]. In EURACTIV, 4.1.2022 [cit. 2022-4-16]. Dostupné na: <https://euractiv.sk/section/ekonomika-a-euro/infographic/kolko-kedy-a-kam-pozrite-si-zakladne-udaje-o-europskych-agrodotaciach-infografika/>

MÄKKÁ, Soňa. *Ornitológ Jozef Ridzoň: Nová poľnohospodárska politika môže zmeniť krajinu, je to najväčší posun od vstupu do Únie* [online]. 17.2.2022 [cit. 2022-4-16]. Dostupné na: https://dennikn.sk/2724223/ornitolog-jozef-ridzon-nova-polnohospodarska-politika-moze-zmenit-krajinu-je-to-najvacsi-posun-od-vstupu-do-unie/?_ga=2.52627308.514924921.1650195908-904530870.1619262252#p_lock

Európska komisia. *Európska zelená dohoda* [online]. [cit. 2022-4-17]. Dostupné na: https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal_sk#thematicareas

Európska rada – Rada EÚ. *Z farmy na stôl* [online]. 11.4.2022 [cit. 2022-4-17]. Dostupné na: <https://www.consilium.europa.eu/sk/policies/from-farm-to-fork/>

European Commission. *From farm to fork: Our food, our health, our planet, our future* [online]. 2020 [cit. 2022-4-17]. Dostupné na: [file:///Users/andreafulopova/Downloads/factsheet-farm-fork_en.pdf%20\(2\).pdf](file:///Users/andreafulopova/Downloads/factsheet-farm-fork_en.pdf%20(2).pdf)

EURÓPSKE NOVINY. *Europoslanec Michal Wiezik podrobne o strategii z farmy na stôl: Používanie pesticídov sa zníži o 50%* [online]. 7.11.2021 [cit. 2022-4-17]. Dostupné na: <https://europskenoviny.sk/2021/11/07/europoslanec-michal-wiezik-podrobne-o-strategii-z-farmy-na-stol-pouzivanie-pesticidov-sa-znizi-o-50/>

Európska komisia. *Spoločná poľnohospodárska politika po roku 2020: environmentálne prínosy a zjednodušenie* [online]. 2019 [cit. 2022-4-18]. Dostupné na: https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/food-farming-fisheries/key_policies/documents/cap-post-2020-enviro-benefits-simplification_sk.pdf

PARROCK, Jack – HUET, Natalie. Common Agricultural Policy: What is it? How does it work? How might it be about to change? [online]. In: euronews. 20.7.2020 [cit. 2022-4-18]. Dostupné na: <https://www.euronews.com/my-europe/2020/07/20/common-agricultural-policy-what-is-it-how-does-it-work-how-might-it-be-about-to-change>